

Iceland  
Liechtenstein  
Norway grants



# Ostrowiecki Program Wsparcia Przedsiębiorczości na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2030+

Ostrowiec Świętokrzyski 2023

Iceland   
Liechtenstein  
Norway grants



“Ostrowiec Świętokrzyski - miasta OdNowa” korzysta z dofinansowania o wartości 2 974 766 EUR otrzymanego od Islandii, Liechtensteinu i Norwegii w ramach Funduszy EOG. Celem projektu jest poprawa życia mieszkańców w różnym wieku poprzez osiągnięcie różnorodnych zmian w rozwoju społeczno-gospodarczym miasta oraz w sferze lokalnej administracji publicznej.

Autorzy opracowania:

Bartosz Tyrna

Artur Kubica

Dawid Zieliński

## Spis treści

1. Wprowadzenie .....	4
2. Wnioski z diagnozy .....	5
2.1 Analiza SWOT .....	9
3. Ostrowiecki Programu Wsparcia Przedsiębiorczości .....	11
3.1 Cel nadrzędny Programu .....	11
3.2 Priorytety, cele szczegółowe i zadania .....	12
3.2.1 Priorytet 1 – Infrastruktura i promocja gospodarcza .....	14
3.2.2 Priorytet 2 – Obsługa i wsparcie inwestorów oraz lokalnych przedsiębiorców .....	18
3.2.3 Priorytet 3 – Wspieranie kapitału społeczno-gospodarczego Ostrowca Świętokrzyskiego .....	21
4. System wdrażania i monitoringu OPWP .....	25
4.1 Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia .....	25
5. Propozycje tematyki spotkań biznesowych .....	28
6. Działania związane z budowaniem dojrzałych relacji pomiędzy pracownikami i pracodawcami a miastem .....	29
6.1 Samorząd i przedsiębiorcy – podstawy tworzenia relacji .....	30
6.2 Przedsiębiorcy – networking na poziomie lokalnym .....	33
6.3 Przedsiębiorcy i pracownicy – relacje wzajemne .....	35
6.4 Budowanie dojrzałych relacji – wyzwania na przyszłość .....	39

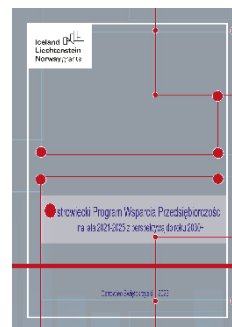
## 1. Wprowadzenie

Ostrowiecki Program Wsparcia Przedsiębiorczości na lata 2021-2025 z perspektywą do roku 2030+ (dalej: Program) przygotowany został w oparciu o szczegółowe badania i analizy odnoszące się do charakterystyki gospodarczej miasta oraz jego wyzwań i problemów rozwojowych, które opisano w dokumencie pt. „Diagnoza stanu przedsiębiorczości na terenie miasta Ostrowca Świętokrzyskiego”.

Ostrowiecki Program Wsparcia Przedsiębiorczości jest pierwszym tego typu dokumentem o znaczeniu strategicznym, funkcjonującym w Ostrowcu Świętokrzyskim. Program nakierowany został na pobudzenie potencjału przedsiębiorczości społeczności lokalnej, wsparcie rozwoju sektora przedsiębiorstw, a także wzmocnienie potencjału i zaplecza inwestycyjnego miasta. Zawiera propozycje działań i rozwiązań zmierzających do wykorzystania istniejących w mieście zasobów infrastrukturalnych, powołania nowych instytucji wspierających i stymulujących rozwój gospodarczy, a także rozszerzających dotychczasowy zakres działań i instrumentów znajdujących się w dyspozycji gminy, nakierowanych na wspieranie lokalnego biznesu. Docelowo dokument ten wiąże się także z długofalową wizją rozwoju miasta, odnosząc się do kluczowych problemów związanych z depopulacją, czy niską jakością ofert rynku pracy. Zawiera także pakiet propozycji sprzyjających budowaniu marki miasta, bazującej na jego tradycji, zasobach i walorach rozwojowych.

Zawarte w dokumencie propozycje rozwiązań, stanowią odpowiedź na potrzeby i problemy zgłaszane przez lokalnych przedsiębiorców, młodzież ostrowieckich szkół, studentów uczelni wyższej oraz pracowników instytucji otoczenia biznesu. Uwagi i opinie badanych grup zgromadzone na etapie prac diagnostycznych, stały się podstawą do określenia priorytetów, celów szczegółowych i zadań w zakresie tworzenia dogodnych warunków do rozwoju życia gospodarczego w mieście oraz działań o charakterze ponadlokalnym. Przyjęte w dokumencie priorytety i cele szczegółowe mają charakter trójdzzielny. Po pierwsze koncentrują się wokół kwestii związanych z infrastrukturą i potencjałem inwestycyjnym miasta oraz określają działania nakierowane na wzmocnienie oferty inwestycyjnej i promocyjnej Ostrowca Świętokrzyskiego. Po drugie określają cele i zadania wzmacniające potencjał instytucji otoczenia biznesu oraz określają warunki niezbędne do zwiększenia efektywności systemu obsługi inwestorów i doskonalenia klimatu przedsiębiorczości w mieście. Po trzecie wskazują na szereg działań nakierowanych na wzmocnienie kapitału społeczno-gospodarczego ostrowieckich przedsiębiorstw, kompetencji rynkowych i przedsiębiorczości mieszkańców oraz kwalifikacji pracowników instytucji otoczenia biznesu. Przyjęte w Programie założenia ponadto są zgodne z wizją i celami postawionymi w nowo sformułowanej strategii rozwoju gminy na lata 2021-2030 oraz zadaniami wyznaczonymi do realizacji w horyzoncie czasowym planu rozwoju lokalnego Ostrowca Świętokrzyskiego. Dlatego istotnym jest to, aby zapisy Programu wdrażane były w sposób konsekwentny i w nawiązaniu do zmian wynikających z wdrażania zapisów dokumentów nadrzędnych.

Przedmiotowy dokument przygotowano w ramach przedsięwzięcia pn. Opracowanie Ostrowieckiego Programu Wsparcia Przedsiębiorczości. Usługa ta wchodzi w skład zadania pn.: Zróżnicowana gospodarka źródłem bezpieczeństwa ekonomicznego mieszkańców Ostrowca. Zadanie to realizowane jest w ramach projektu „Ostrowiec Świętokrzyski – miasta OdNowa” dofinansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.



## 2. Wnioski z diagnozy

W przedmiotowym rozdziale prezentowane są wyłącznie kluczowe wnioski wypracowane w ramach „Diagnozy stanu przedsiębiorczości na terenie miasta Ostrowca Świętokrzyskiego”, na którą składał się szereg badań i analiz statystycznych, których wyniki zaprezentowano w wymienionym dokumencie.



Przeprowadzona Diagnoza koncentrowała się wokół zagadnień związanych z charakterem Ostrowca Świętokrzyskiego, specyfiką jego gospodarki, jej słabych i mocnych stron, a także kluczowych problemów i barier rozwojowych. Proces realizacji badań i analiz prowadzony był wieloetapowo przy wykorzystaniu danych statystycznych, istniejących już raportów i opracowań na temat miasta, stosowanych ulg i zachęt dla przedsiębiorców, wypracowanych w mieście rozwiązań instytucjonalnych, a także badań ilościowych i jakościowych realizowanych na próbie uczniów szkół podstawowych, szkół ponadpodstawowych, studentów uczelni wyższej oraz na lokalnych przedsiębiorców. Badania te uzupełnione zostały o analizę porównawczą Ostrowca Świętokrzyskiego z miastami o porównywalnej strukturze i specyfice demograficznej i gospodarczej.

Łącznie badaniami ankietowymi objęto 370 przedsiębiorców, 185 uczniów szkół podstawowych i 207 uczniów szkół ponadpodstawowych. Wyniki badań ankietowych uzupełniono badaniami jakościowymi przeprowadzonymi wśród przedstawicieli lokalnego samorządu, podmiotów biznesowych, uczniów i studentów. Uzyskane w ten sposób informacje prezentują szeroki obraz kondycji miasta oraz wyzwań jakie przed nim stoją.

Poniżej zaprezentowano kluczowe wnioski płynące z przeprowadzonej diagnozy. Odnoszą się one zarówno do posiadanych przez miasto potencjałów, realizowanych działań, jak i problemów jakie wpływają na jego kondycję, a także skutków jakie mogą pojawić się w przyszłości w razie zaniechania interwencji. Wnioski z badań stanowiły podstawę do wypracowania założeń Ostrowieckiego Programu Wsparcia Przedsiębiorczości.

1. Ostrowiec Świętokrzyski to miasto z wieloletnią historią i określoną specyfiką związaną z rozwojem przemysłu ciężkiego. To drugie co do wielkości miasto województwa świętokrzyskiego, jednakże w sposób zauważalny mierzy się z postępującą depopulacją i starzeniem się społeczności miejskiej, głównie za sprawą utrzymującej się od lat migracji młodych osób z miasta.
2. Na przestrzeni lat 2016-2021 liczba ludności w Ostrowcu Świętokrzyskim zmalała aż o 9,4%. W tym okresie miasto straciło ponad 6 tys. mieszkańców, których liczba spadła poniżej 64 tys. Według zawartych w opracowaniu prognoz, w roku 2030 liczba mieszkańców może spaść znacząco poniżej 60 tys.
3. Utrata mieszkańców w sposób istotny determinuje zmiany w obrębie struktury demograficznej miasta. Odsetek seniorów gwałtownie wzrasta i przekroczył już poziom 30% ogólnej liczby mieszkańców. Dzieje się tak głównie za sprawą malejącej liczby urodzeń oraz odpływu osób młodych w wieku do 34 roku życia. Odpływ tej ostatniej grupy mieszkańców jest szczególnie istotny ze względu na możliwość reprodukcji liczby mieszkańców, ale także zapewnienie kolejnych pokoleń osób zdolnych do podjęcia pracy w mieście, odbiorców miejskiej oferty, bazy podatkowej, rozwoju nowych podmiotów gospodarczych etc. Populacja osób w wieku produkcyjnym w Ostrowcu Świętokrzyskim w ciągu 6 lat zmniejszyła się o blisko 18% a jej odsetek w strukturze mieszkańców wyniósł 55%. Prognozuje się dalszy ubytek osób w wieku produkcyjnym, który negatywnie wpłynie na możliwość pozyskiwania pracowników.
4. Jednym z głównych powodów stałego spadku liczby mieszkańców są deficyty i niekorzystne opinie mieszkańców i przedsiębiorców o lokalnym rynku pracy. Zdaniem badanych lokalny rynek pracy nie spełnia oczekiwań młodych mieszkańców. W badaniu ankietowym wśród uczniów szkół ponadpodstawowych, ponad 70% respondentów wskazało, że Ostrowiec Świętokrzyski nie jest dla nich

dobrym miejscem do życia. Badani, którzy co prawda jeszcze nie poszukują pracy w mieście, wskazują także, że w ich wyobrażeniach miasto jawi się jako miejsce, które nie zapewni im dobrej jakości miejsc pracy oraz wysokiej jakości życia. Badane osoby młode żyją w przekonaniu, że w mieście dobrą pracę można uzyskać niemal wyłącznie po znajomości lub dostać ją przez przypadek. Poczucie to generuje przekonanie, że miasto należy opuścić, ponieważ nie zapewnia ono możliwości egzystencji na oczekiwanym poziomie.

5. Oprócz negatywnego obrazu lokalnego rynku pracy, miasto boryka się z niską oceną oferty kulturalnej, rozrywkowej, oferty spędzania czasu wolnego i możliwości samorozwoju – mimo stopniowego przyrostu podmiotów z tych branż w mieście. Ponadto młodzi mieszkańcy i przedsiębiorcy biorący udział w badaniu, negatywnie oceniają atrakcyjność inwestycyjną miasta nie tylko jako całości, ale także jego centrum, które powinno być wizytówką miasta i stanowić motor napędowy do rozwoju usług oczekiwanych przez mieszkańców. Tak się jednak nie dzieje, co wpływa negatywnie na obraz miasta i poczucie jego niskiej atrakcyjności rozumianej szeroko, w kontekście oferty, jakości życia i perspektyw rozwojowych.
6. Obserwując tendencje dotyczące demografii i potencjału gospodarczego miasta, można dojść do wniosku, że jest to miasto z szeroko rozwiniętym rynkiem handlu i usług, które jednak nie odpowiadają potrzebom mieszkańców, co sprzyja ich migracjom. W trakcie analiz porównawczych Ostrowca Świętokrzyskiego z miastami o podobnej wielkości można zauważyć, że pod względem potencjału gospodarczego, Ostrowiec Świętokrzyski wyróżnia się bardzo korzystnie na ich tle. W mieście zarejestrowanych jest znacznie więcej podmiotów gospodarczych niż w porównywanych miastach. Mieszkańcy wyróżniają się wyższym poziomem przedsiębiorczości liczoną w oparciu o liczbę zakładanych podmiotów na 1000 mieszkańców etc. Jednocześnie firmy zakładane w mieście, to głównie bardzo małe podmioty z niewielkim potencjałem, które sporadycznie poszukują osób do pracy i oferują niskie wynagrodzenia. Wysoki współczynnik przedsiębiorczości nie przekłada się zatem korzystnie na jakość i ilość oferowanych miejsc pracy. Istotne jest także to, że młodzi mieszkańcy bardzo rzadko zakładają własne działalności gospodarcze. Zaledwie 4% firm w mieście, prowadzonych jest przez osoby poniżej 30 roku życia. Jest to także ta grupa mieszkańców, która najczęściej opuszcza miasto.
7. Mimo szerokiego wachlarza działalności gospodarczych w mieście i niskiego poziomu bezrobocia, miasto boryka się z istotnymi niedoborami pracowników z wykształceniem kierunkowym w zawodach takich jak m.in. elektrycy, pracownicy przetwórstwa metali, murarze, tynkarze, operatorzy obrabiarek skrawających, lakiernicy, krawcy, fizjoterapeuci, masażyści, spawacze, ślusarze etc. Z danych i opinii wyrażanych przez lokalnych przedsiębiorców wynika, że deficyty w tych zawodach będą się prawdopodobnie utrzymywały, co za 10-15 lat może skutkować znaczącą zmianą struktury gospodarczej miasta, ponieważ część zakładów już teraz ma problem z rekrutacją pracowników fizycznych i specjalistów. Doprowadzić to może do upadku tradycyjnych gałęzi gospodarki miasta.
8. Problemy rozwojowe miasta to nie tylko problemy wynikające ze struktury lokalnej gospodarki oraz postępującej depopulacji. Mimo podejmowanych przez samorząd działań nakierowanych na podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej miasta, poprzez pozyskiwanie i przygotowywanie nowych terenów inwestycyjnych, a także stosowanie ulg i zachęt inwestycyjnych, wyzwaniem pozostaje kwestia wykluczenia komunikacyjnego miasta. Aktualny układ drogowy i kolejowy powoduje bowiem, że miasto traci wielu potencjalnych inwestorów ze względu na swoją lokalizację i związane z nią koszty transportu.
9. Ze względu na swoją rangę (drugi pod względem wielkości ośrodek miejski województwa) oraz posiadane zaplecze instytucjonalne (m.in. szkoły, instytucje publiczne, uczelnia i in.) Ostrowiec Świętokrzyski

powinien funkcjonować jako ważny ośrodek o znaczeniu ponadlokalnym. Jednak w aktualnej sytuacji, miasto stopniowo traci funkcje społeczno-gospodarcze, co w sposób oczywisty wpływa niekorzystnie na sytuację miasta i jego perspektywy rozwojowe, ale także na ofertę i możliwości najbliższego otoczenia. Dalsza degradacja miasta, skutkowałą będzie wykluczeniem całego powiatu i szerszego otoczenia miasta z dostępu do wielu funkcji i instytucji społecznych oraz gospodarczych.

10. Obraz wyłaniający się z przeprowadzonych analiz i badań prowadzi do konkluzji, jaką jest konieczność podjęcia działań wieloaspektowych i wieloletnich, które prawdopodobnie nie ograniczą problemów społeczno-gospodarczych miasta w krótkim czasie, ale mogą wyhamować i załagodzić obserwowany od co najmniej dekady trend degradacji tkanki miejskiej. Jak wspomniano powyżej, wraz z degradacją miasta, postępowała będzie degradacja szerszego otoczenia miejskiego, ze względu na status miasta oraz jego ponadlokalne oddziaływanie. Dlatego też w ramach planów i działań nakierowanych na rozwój przedsiębiorczości w mieście, powinny znaleźć się komponenty obejmujące szerszy zakres inicjatyw, które nie tylko sprzyjały będą rozwojowi przedsiębiorczości w mieście, ale także przyczynią się do zmian w zakresie jego funkcjonowania. Mając na uwadze potencjał ludzki, gospodarczy i instytucjonalny miasta, w ramach działań tych powinny się znaleźć między innymi inicjatywy nastawione na rozwój wewnętrzny miasta oraz na zewnątrz miasta, które przyczynią się do rozwoju o charakterze ponadlokalnym. Ostrowiec Świętokrzyski ma naturalny potencjał ku temu, by szeroko oddziaływać na sytuację społeczną i gospodarczą całej północno-wschodniej części województwa świętokrzyskiego oraz MOF Miasta Północy.
11. Za powyższą tezę przemawia potencjał miasta oparty o największe zakłady przemysłowe województwa (w tym Hutę Celsa Ostrowiec Sp. z o.o.), liczne przedsiębiorstwa funkcjonujące w branży metalurgicznej i budowlanej, wieloletnie tradycje przemysłowe, rozwijający się sektor branży kreatywnej, a także potencjał instytucji publicznych w tym szkół i uczelni wyższej. Miasto może wykorzystywać również potencjał wynikający z wyjątkowych walorów przyrodniczych, sprzyjających rozwojowi branż turystycznych i usługowych, a także potencjał tkwiący w firmach rodzinnych, za które uważa się około 1/3 badanych w mieście podmiotów.
12. Aby móc wykorzystać posiadany potencjał społeczny, gospodarczy i instytucjonalny, Ostrowiec Świętokrzyski musi wypracować i wdrożyć pakiet działań „na zewnątrz” i „do wewnątrz” miasta. W ramach działań „na zewnątrz” koniecznym będzie podjęcie działań nakierowanych na wzmocnienie współpracy lokalnych gmin w zakresie lobbowania na rzecz rozwiązań obniżających poziom wykluczenia transportowego obszaru. Nie bez znaczenia będą działania nastawione na wspólną promocję gospodarczą obszaru oraz pozyskiwanie środków na inwestycje ponadlokalne.
13. W przypadku działań nakierowanych „do wewnątrz” miasta, ważnym będzie przygotowanie pakietu inicjatyw zmierzających do pełniejszego wykorzystania potencjału instytucji samorządowych i podmiotów wspierających lokalny biznes w zakresie transferu wiedzy z zakresu przedsiębiorczości i rozwoju działających już podmiotów gospodarczych. Istotne w tym zakresie będą szkolenia i doradztwo biznesowe skierowane do osób w różnymi wieku, zainteresowanych rozwojem własnej działalności gospodarczej.
14. W ramach działań miasta „do wewnątrz” istotnym będzie również rozszerzenie istniejącego już częściowo systemu zachęt, dotacji, „lokali na start”, biur, hal przemysłowych i magazynowych, które przyczynią się do stworzenia zaplecza dla nowopowstających biznesów i obniżą koszty niezbędne do uruchomienia/wdrożenia pomysłów biznesowych. Jak wynika z prowadzonych badań, problem ten stanowi duże wyzwanie dla wielu początkujących przedsiębiorców.

15. W ramach programu rozwoju przedsiębiorczości oprócz transferu wiedzy i wspierania mikro przedsiębiorców, konieczne będzie podjęcie działań nastawionych na pozyskiwanie i uzbrajanie nowych terenów inwestycyjnych, ale także rozwój infrastruktury miejskiej i oferty społecznej, kulturalnej i rozrywkowej, której braki przyczyniają się do negatywnego postrzegania miasta przez mieszkańców.
16. Mocną stroną ostrowieckiego samorządu jest to, że wiele z wymienionych działań prowadzonych jest już na różnych poziomach, w zakresie poprawy infrastruktury miejskiej, wspierania lokalnego biznesu i wzmocnienia przedsiębiorczości, obniżania stawek podatkowych w celu ułatwienia rozwoju działalności etc. W kolejnych latach działania te trzeba będzie skonsolidować i promować jako pakiet rozwiązań dostępnych dla lokalnych przedsiębiorców i inwestorów. Wyzwaniem będzie natomiast wykorzystanie potencjału dużych podmiotów gospodarczych funkcjonujących w mieście i ich włączenie w działania z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu, która dziś wciąż jest w mieście zjawiskiem niszowym, prowadzonym wyłącznie przez pojedyncze podmioty. Działania CSR nie muszą ograniczać się wyłącznie do ochrony środowiska, czy wspierania wydarzeń sportowych, ale mogą także sprzyjać rozwojowi współodpowiedzialności podmiotów gospodarczych za miasto i jego mieszkańców. Ostatecznie zatrzymanie procesu depopulacji, to także interes własny dużych przedsiębiorców, dlatego koniecznym będzie wypracowanie modelu współpracy miasta z dużymi przedsiębiorcami.
17. W kolejnych latach niezbędne będzie także podjęcie działań nakierowanych na promowanie nowoczesnych rozwiązań z zakresu poprawy efektywności energetycznej, wprowadzania innowacyjnych rozwiązań w firmie, dywersyfikacji źródeł dostawców czy rozwoju nowoczesnych kanałów sprzedaży. Działania te powinny zostać skierowane zarówno na działające już firmy, jak i do potencjalnych nowych inwestorów, a w szczególności do osób młodych, chcących założyć własną działalność w mieście. W tym kontekście miasto może polegać zarówno na własnych kadrach prowadzących wsparcie i przekazujących informacje o nowoczesnych możliwościach i tendencjach biznesowych, jak i dążyć do włączenia w cykl wydarzeń promocyjnych, szkoleniowych, prelekcje etc. przedstawicieli lokalnego biznesu np. w ramach prowadzonej działalności CSR. Wątki jakie mogą być poruszane w trakcie tego typu wydarzeń mogą dotyczyć także doświadczeń z zakresu wykorzystania nowoczesnych usług biznesowych, zalet wynikających z kooperacji firm, a także tworzenia startupów odpowiadających na nisze biznesowe.



## 2.1 Analiza SWOT

W analizie SWOT zawarto kluczowe mocne i słabe strony miasta oraz szanse i zagrożenia wynikające z przeprowadzonej pracy diagnostycznej. Wymienione w zestawieniu elementy to wyłącznie te aspekty, które mogą w kolejnych latach w istotny sposób wpływać na funkcjonowanie miasta.



Mocne strony	Słabe strony
<b>Celsa Huta Ostrowiec Sp. z o.o.</b> – największy zakład przemysłowy na terenie województwa świętokrzyskiego	<b>Spadek liczby mieszkańców</b> – w ostatnich dziesięciu latach liczba ludności miasta zmniejszyła się o 12,3%
<b>Liczne przedsiębiorstwa</b> – działające na terenie miasta, w tym duże zakłady z branży metalurgicznej, budowlanej	<b>Starzenie się lokalnej społeczności</b> – co trzeci mieszkaniec jest w wieku poprodukcyjnym, a problem nadal się pogłębia
<b>Tradycje przemysłowe</b> – miasto położone jest w najstarszym regionie przemysłowym kraju, dawniej należało do Centralnego Okręgu Przemysłowego	<b>Emigracja osób młodych</b> – liczba osób w wieku 20-34 lata zmniejszyła się o niemal 33% w latach 2016-2021, co negatywnie wpływa na dostępność nowych pracowników na terenie miasta
<b>Tereny inwestycyjne</b> – obecność Podstrefy SSE Ostrowiec Świętokrzyski, liczne tereny przeznaczone pod działalność gospodarczą	<b>Dostępność komunikacyjna</b> – niedostateczne skomunikowanie miasta z istotnymi korytarzami transportowymi takimi jak droga ekspresowa S7 S19, powstającą S74 oraz planowaną S12
<b>Obsługa inwestorów i zachęty inwestycyjne</b> – oferowane przez Urząd Miasta	<b>Utrata funkcji ponadlokalnych</b> – w strategii rozwoju województwa miasto zostało zaliczone do miast obniżającego się potencjału, tracących funkcje społeczno-gospodarcze
<b>Targowisko miejskie</b> – stwarzające dobre warunki do rozwoju drobnego handlu, przyciągające klientów z okolicznych miejscowości	<b>Niski udział powierzchni objętej MPZP</b> – w 2021 r. było to 19,1%, będące powodem rozlewania się zabudowy miejskiej, w przypadku inwestycji może zachodzić konieczność sporządzania decyzji o warunkach zabudowy
<b>Podmioty wspierające rozwój przedsiębiorczości</b> – takie jak Centrum Rozwoju Lokalnego składające się z m.in. Inkubatora Przedsiębiorczości pomagającego w rozwoju nowych firm działających na terenie miasta oraz działania prowadzone przez Powiatowy Urząd Pracy	<b>Długotrwale bezrobotni</b> – stosunkowo wysoki odsetek długotrwale bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 ludności w wieku produkcyjnym (28%)
<b>Szkolnictwo zawodowe</b> – na terenie miasta działa kilka techników, szkół branżowych oraz szkół policealnych kształcących w zawodach poszukiwanych na lokalnym rynku pracy	<b>Niski odsetek młodych przedsiębiorców</b> – osoby do 29 roku życia stanowiły zaledwie 4,2% przedsiębiorców w 2022 r.
<b>Rozwój firm z branży kreatywnej</b> – stosunkowo wysoki udział nowo powstałych firm z sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych firm ogółem, wyróżniający miasto na tle podobnych jednostek terytorialnych	<b>Spółeczna odpowiedzialności biznesu</b> – niewielka liczba podmiotów prowadzących działania z zakresu CSR, oznaczająca małe przywiązanie firm do miasta i niską odpowiedzialność za miasto i lokalną społeczność
<b>Obecność szkoły wyższej</b> – Akademii Nauk Stosowanych	
<b>Atrakcyjne otoczenie</b> – w pobliżu parków narodowych i ciekawych atrakcji turystycznych regionu	

Szanse	Zagrożenia
Pozyskanie funduszy na rozbudowę infrastruktury i projekty wspierające rozwój przedsiębiorczości	Dalsza depopulacja miasta i starzenie się lokalnej społeczności
Współpraca gospodarcza w ramach MOF Miasta Północy	Wykluczenie komunikacyjne miasta spowodowane opóźnieniami lub brakiem realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych związanych m.in. z połączeniem drogą dwujezdniową DK9 z powstającą drogą ekspresową S74
Dalszy rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, w tym sektora kreatywnego	Zmniejszający się zasób siły roboczej, wynikający z negatywnych trendów demograficznych
Potencjał rozwoju lokalnych przedsiębiorstw, szczególnie dużych zakładów przemysłowych	
Zwiększenie współpracy szkół ponadpodstawowych z lokalnymi przedsiębiorstwami w zakresie edukacji młodzieży w zawodach poszukiwanych na lokalnym rynku pracy	
Potencjał Targowiska Miejskiego, rozwój drobnego handlu i zwiększenie znaczenia lokalnych wyrobów	
Rozwój branży turystycznej wykorzystującej bogatą historię miasta i atrakcyjną lokalizację	
Planowane inwestycje infrastrukturalne zwiększające dostępność komunikacyjną miasta m.in. linia kolejowa dużych prędkości relacji Grójec-Sanok	
Organizacja wydarzeń promujących lokalnych przedsiębiorców	
Działania mające na celu rozwój i modernizację miasta, w tym ożywienie centrum oraz wzmocnienie oferty kulturalno-rozrywkowej	

### 3. Ostrowiecki Programu Wsparcia Przedsiębiorczości

#### 3.1 Cel nadrzędny Programu

Celem nadrzędnym Ostrowieckiego Programu Wsparcia Przedsiębiorczości, jest określenie priorytetów i kierunków działań zmierzających do tworzenia dogodnych warunków do rozwoju życia gospodarczego w Ostrowcu Świętokrzyskim, opartych o jego potencjał społeczny, instytucjonalny, gospodarczy i środowiskowy. Realizacja założeń Programu powinna zatem zaowocować wzmocnieniem potencjałów Ostrowca oraz wyhamowanie i niwelację zdiagnozowanych zagrożeń dla jego dalszego trwania i przyszłego rozwoju. W efekcie wdrożenie przyjętych planów przyczyni się do tego, iż



#### Cel nadrzędny

**Ostrowiec Świętokrzyski stanie się miastem nowoczesnego i odpowiedzialnego biznesu, opartym o modelowe rozwiązania wspierające potencjał ludzki i gospodarczy, chętnie sięgającym do tradycji przemysłowych oraz otwartym na kreatywne i nowoczesne rozwiązania. Będzie miastem przyjaznym dla ludzi zaangażowanych w tworzenie lokalnej wspólnoty społeczno-gospodarczej, dbającym o poziom i jakość życia mieszkańców, sprzyjającym ich rozwojowi i włączeniu.**

Program Wsparcia Przedsiębiorczości pełni funkcje dokumentu operacyjnego, porządkującego założenia rozwoju gospodarczego miasta wynikającego z zapisów Strategii Rozwoju Gminy Ostrowiec Świętokrzyski na lata 2021-2030, stanowiącego załącznik do Uchwały nr XL/114/2020 Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego z dnia 11 grudnia 2020 roku. Założenia Programu wprost nawiązują do Celu strategicznego 1:

#### Cel strategiczny 1

Rozwój gospodarczy przez spójną transformację oraz odporność i elastyczną adaptacyjność wobec zmian – Resilient City Ostrowiec Świętokrzyski.

W zakres realizacji **Celu strategicznego 1** wpisano 6 celów operacyjnych, do których zaliczają się:

Cel operacyjny 1	Przyjazny ekosystem rezylientnej przedsiębiorczości.
Cel operacyjny 2	Ekonomia społeczna gospodarczą szansą integracyjną.
Cel operacyjny 3	Nowoczesne, wielofunkcyjne i proekologiczne rolnictwo podmiejskie i śródmiejskie.
Cel operacyjny 4	Bogaty, spójny i elastyczny lokalny rynek pracy.
Cel operacyjny 5	Komplementarna regionalnie turystyka i rekreacja.
Cel operacyjny 6	Kompletna i zrównoważona infrastruktura techniczna.

Ponadto ze względu na charakter miasta i stojących przed nim wyzwań, w Programie zawarto także odniesienia do pozostałych 2 Celów strategicznych Strategii Rozwoju jakimi są:

#### Cel strategiczny 2

Wysoka jakość życia poprzez aktywność społeczną oraz usługi i inwestycje publiczne – Ostrowiec Świętokrzyski dobrym miejscem zamieszkania i powodem do powrotów.

#### Cel strategiczny 3

Witalne środowisko i spójna przestrzeń poprzez ekokulturę i solidarność międzypokoleniową – Ostrowiec Świętokrzyski miastem zielonej transformacji społeczno-gospodarczej

Odniesienia te poczyniono wyłącznie w kontekście związanym ze wspieraniem przedsiębiorczości i działań powiązanych z realizacją Celu strategicznego 1.

W trakcie prac nad Programem wykorzystano także zapisy i założenia zawarte w „Planie rozwoju lokalnego Gminy Ostrowiec Świętokrzyski”, w tym w szczególności koncepcje związane z realizacją **Celu 1**. Miasto, w którym chcę pracować.

Priorytety i zadania wymienione we wskazanych dokumentach, posłużyły jako baza i uzupełnienie informacji wynikających z przeprowadzonej Diagnozy, a także stały się punktem wyjścia do opracowania koncepcji działań zawartych w ramach Ostrowieckiego Programu Wsparcia Przedsiębiorczości, które Program porządkuje i uszczegóławia.

### 3.2 Priorytety, cele szczegółowe i zadania

Jak wskazano powyżej, zaproponowana logika interwencji wynika z przeprowadzonych badań i analiz statystycznych, których wyniki stanowiły istotny krok w określeniu potrzeb i priorytetów rozwoju przedsiębiorczości w mieście. Ponadto wypracowane założenia odnoszą się i strukturyzują koncepcje rozwojowe miasta zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Ostrowiec Świętokrzyski na lata 2021-2030 oraz Planie rozwoju lokalnego Gminy Ostrowiec Świętokrzyski.

Kluczowe elementy koncepcji realizacji Programu zawarte zostały w 3 priorytetach rozwojowych koncentrujących się wokół infrastruktury i oferty gospodarczej miasta; kwestii obsługi inwestorów oraz bazą instytucjonalną związaną z tym zakresem, a także inicjatywami dotyczącymi wspierania potencjału i transferu wiedzy o przedsiębiorczości i dostępnych narzędziach dedykowanymi lokalnym przedsiębiorcom, mieszkańcom oraz pracownikom instytucji publicznych.

Na potrzeby realizacji 3 priorytetów rozwojowych, określonych zostało łącznie 6 celów szczegółowych oraz 12 zadań do których przypisano konkretne przedsięwzięcia, projekty i działania, które w założeniu prowadzić mają do wzmocnienia potencjałów miasta związanych z określonymi priorytetami rozwoju. Ich realizacja sprzyjać ma zarówno osiągnięciu wskaźników realizacji celów Programu, jak i przybliżyć miasto do osiągnięcia Celu nadrzędnego określonego w przedmiotowym dokumencie. Poniżej przedstawiono schemat interwencji strategicznej Programu.

<p><b>Priorytet 1</b>  <b>Infrastruktura i promocja gospodarcza</b></p>	<p><b>Priorytet 2</b>  <b>Obsługa i wsparcie inwestorów oraz lokalnych przedsiębiorców</b></p>	<p><b>Priorytet 3</b>  <b>Wspieranie kapitału społeczno-gospodarczego Ostrowca Świętokrzyskiego</b></p>
<p><b>Cel szczegółowy 1</b>                      Rozwój terenów inwestycyjnych i zaplecza infrastrukturalnego</p>	<p><b>Cel szczegółowy 4</b>                      Wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu i systemu obsługi inwestora</p>	<p><b>Cel szczegółowy 6</b>                      Wzmacnianie kompetencji kadr lokalnego biznesu, mieszkańców oraz instytucji publicznych odpowiedzialnych za wspieranie przedsiębiorczości</p>
<p><b>Zadanie 1.1</b>                      Przygotowanie kompleksowej oferty terenów inwestycyjnych</p>	<p><b>Zadanie 4.1</b>                      Zwiększenie potencjału instytucji otoczenia biznesu</p>	<p><b>Zadanie 6.1</b>                      Zwiększenie potencjału kapitału ludzkiego podmiotów gospodarczych</p>
<p><b>Zadanie 1.2</b>                      Przygotowanie zaplecza infrastrukturalnego dla rozwoju inwestycji i rozwoju przedsiębiorczości</p>	<p><b>Zadanie 4.2</b>                      Kompleksowy rozwój systemu obsługi inwestorów</p>	<p><b>Zadanie 6.2</b>                      Kształcenie i kreowanie kompetencji mieszkańców w zakresie rynku pracy i przedsiębiorczości</p>
<p><b>Zadanie 1.3</b>                      Nowoczesna przestrzeń publiczna i poprawa dostępności obiektów</p>	<p><b>Cel szczegółowy 5</b>                      Promocja lokalnej przedsiębiorczości oraz sieciowanie podmiotów gospodarczych</p>	<p><b>Zadanie 6.3</b>                      Wykwalifikowane kadry instytucji publicznych</p>
<p><b>Cel szczegółowy 2</b>                      Tworzenie warunków i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości</p>	<p><b>Zadanie 5.1</b>                      Doskonalenie lokalnego klimatu przedsiębiorczości i relacji z przedsiębiorcami</p>	
<p><b>Zadanie 2.1</b>                      Stworzenie systemu zachęt i instrumentów stymulujących rozwój gospodarczy</p>	<p><b>Zadanie 5.2</b>                      Promocja lokalnej przedsiębiorczości i wdrażanie nowych rozwiązań</p>	
<p><b>Cel szczegółowy 3</b>                      Skoordynowane działania promocyjne i lobbingsowe</p>		
<p><b>Zadanie 3.1</b>                      Marketing gospodarczy - pozyskiwanie inwestorów i współpraca ponadlokalna</p>		

### 3.2.1 Priorytet 1 – Infrastruktura i promocja gospodarcza

**Priorytet 1  
Infrastruktura i promocja  
gospodarcza**

W ramach **Priorytetu 1**, zaplanowano szereg działań nakierowanych na dalszy rozwój atrakcyjności inwestycyjnej Ostrowca, rozwój oferty obiektów infrastrukturalnych i poprawę ich dostępności, rozszerzenie realizowanych do tej pory działań wspierających lokalnych przedsiębiorców, a także podejmowanie inicjatyw służących pozyskiwaniu inwestorów i wzmocnieniu ponadlokalnej współpracy. Zaplanowane do realizacji zadania dotyczą rozbudowy infrastruktury służącej przyciąganiu nowych inwestycji kluczowych dla rozwoju miasta oraz dalszego rozwijania pro-przedsiębiorczej polityki władz miasta. Ostrowiec Świętokrzyski to miasto z długimi tradycjami gospodarczymi. Mocno związane z przemysłem ciężkim, które w wyniku zmian gospodarczych, zaczęło tracić funkcje społeczno-gospodarcze. To także miasto z ogromnym potencjałem społecznym i instytucjonalnym, stanowiącym zaplecze i punkt odniesienia dla gmin północnej części województwa świętokrzyskiego. Dlatego dalszy rozwój gospodarczy miasta wymaga nie tylko inwestycji, ale także skoordynowania i wykorzystania potencjałów tkwiących w instytucjach i partnerach gospodarczych i społecznych Ostrowca na poziomie lokalnym i ponadlokalnym. W nawiązaniu do powyższego, w przyjętej w ramach Programu koncepcji zawarto elementy skierowane do wewnątrz miasta, nastawione na wzmocnienie i rozbudowę istniejącego zaplecza i realizowanych działań, jak i na zewnątrz w kierunku wzmocnienia współpracy ponadlokalnej, zaangażowania potencjału różnych partnerów dla osiągania wspólnych celów. Realizacja tych założeń uwzględni potencjały i zasoby Ostrowca, a także nawiązują do jego realnej pozycji - drugiego pod względem wielkości miasta województwa świętokrzyskiego, obecności na jego terenie Podstrefy SSE Ostrowiec Świętokrzyski, licznych terenów przeznaczonych pod działalność gospodarczą i inwestycyjną, a także słabościach wynikających z wykluczenia komunikacyjnego (drogowego i kolejowego), które dotyka zarówno Ostrowca Świętokrzyskiego jak i ościennych gmin. Elementy wpisane w realizację **Priorytetu 1** mają sprzyjać tworzeniu marki Ostrowca Świętokrzyskiego jako miejsca przyjaznego inwestorom, dogodnego dla przedsiębiorców oraz osób chcących rozwijać się i funkcjonować na jego terenie, ograniczając tym samym jedno z największych wyzwań miasta jakimi są depopulacja oraz niska atrakcyjność rynku pracy. Dalszy rozwój miasta i wzmocnienie jego zasobów korzystnie wpłynie na jakość życia w mieście oraz poprawę funkcjonowania sąsiednich gmin.

Dla realizacji Priorytetu 1 wyznaczono 3 cele strategiczne, do których zaliczają się:

<b>Cel szczegółowy 1</b>	Rozwój terenów inwestycyjnych i zaplecza infrastrukturalnego
<b>Cel szczegółowy 2</b>	Tworzenie warunków i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości
<b>Cel szczegółowy 3</b>	Skoordynowane działania promocyjne i lobbingsowe

Przypisane im zadania i przedsięwzięcia opisane zostały w dalszej części opracowania.

**Cel szczegółowy 1**      Rozwój terenów inwestycyjnych i zaplecza infrastrukturalnego

Jednym z kluczowych działań związanych z realizacją celu szczegółowego 1, jest inwentaryzacja terenów i obiektów inwestycyjnych znajdujących się w zasobach miasta oraz podmiotów prywatnych. Inwentaryzacja ta ma przyczynić się do określenia posiadanych zasobów typu greenfield i brownfield oraz opracowania kompleksowej oferty inwestycyjnej skierowanej zarówno dla inwestorów wewnętrznych, jak i zewnętrznych, wraz z planami uzbrojenia i modernizacji zidentyfikowanych obiektów. Ponadto przewiduje się podjęcie działań zmierzających do rozszerzenia posiadanego zaplecza infrastrukturalnego oraz tworzenia warunków dla

przyciągania nowych inwestycji. Istotne jest także to, by tworzona oferta odpowiadała zarówno potrzebom miasta, wykorzystywała pozostające na jego terenie niewykorzystane przestrzenie i obiekty, ale także uwzględniała aktualne trendy i wymagania dotyczące dostępności i jakości zagospodarowania obiektów. Jedynie skoordynowanie działań wykorzystujących posiadany potencjał, wraz z jego wzmocnieniem i odpowiednim wyeksponowaniem, może przynieść miastu efekt w postaci wzrostu inwestycji i liczby podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie miasta.

### Zadania związane z realizacją celu szczegółowego 1

Zadanie 1.1	Przygotowanie kompleksowej oferty terenów inwestycyjnych
<p>Proponowane projekty i działania, które przyczynią się do zrealizowania zadania</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• inwentaryzacja wszystkich potencjalnych terenów inwestycyjnych będących zarówno w posiadaniu miasta, jak i podmiotów prywatnych</li> <li>• przygotowywanie terenów i obiektów inwestycyjnych w zakresie prawnym, prawno-przestrzennym i infrastrukturalnym</li> <li>• przygotowanie kompleksowej oferty terenów i obiektów inwestycyjnych typu „brownfield” oraz „greenfield” pod potrzeby średnich i dużych inwestorów wewnętrznych oraz zewnętrznych</li> <li>• zagospodarowanie lub wsparcie zagospodarowania, remontu lub przebudowy niewykorzystanych terenów inwestycyjnych oraz zdegradowanych o dużym potencjale gospodarczym w celu ich zagospodarowania na cele gospodarcze lub społeczne</li> <li>• zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego służące zwiększeniu atrakcyjności inwestycyjnej nieruchomości</li> <li>• uzbrojenie terenów inwestycyjnych w infrastrukturę drogową, kanalizacyjną, wodociągową i elektryczną</li> <li>• rozwój szerokopasmowej sieci internetowej na terenie miasta</li> </ul>
Zadanie 1.2	Przygotowanie zaplecza infrastrukturalnego dla rozwoju inwestycji i rozwoju przedsiębiorczości
<p>Proponowane projekty i działania, które przyczynią się do zrealizowania zadania</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• zwiększanie dostępności i wspieranie inwestycji w zakresie lokali magazynowych, biurowych, produkcyjnych i handlowych poprzez budowę nowych obiektów lub modernizację i wykorzystanie obiektów istniejących pod wynajem</li> <li>• prowadzenie działań na rzecz tworzenia warunków infrastrukturalnych dla prowadzenia działalności B+R przez przedsiębiorstwa</li> <li>• wspieranie rozwoju zaplecza dla sektora nowoczesnych usług biznesowych i turystycznych oraz tworzenie warunków dla działalności centrów outsourcingowych procesów biznesowych (BPO), centrum usług wspólnych (SSC), centrów IT czy centrów badawczo-rozwojowych R&amp;D</li> <li>• tworzenie warunków i wspieranie inwestycji w obiekty stanowiące bazę dla ponadlokalnych usług senioralnych, w tym medycznych, rehabilitacyjnych i pobytowo-opiekuńczych</li> <li>• tworzenie warunków i wspieranie inwestycji w obiekty hotelowe, bazy noclegowe i konferencyjne o charakterze lokalnym i ponadlokalnym</li> <li>• wspieranie modernizacji Targowisk Miejskich w Ostrowcu Świętokrzyskim</li> <li>• podejmowanie działań nakierowanych na rozwój oferty usługowo-handlowej centrum Ostrowca Świętokrzyskiego</li> </ul>



<b>Zadanie 1.3</b>	Nowoczesna przestrzeń publiczna i poprawa dostępności obiektów
Proponowane projekty i działania, które przyczynią się do zrealizowania zadania	<ul style="list-style-type: none"> <li>• zwiększenie estetyki, funkcjonalności i ładu w przestrzeni publicznej</li> <li>• podejmowanie działań i inicjatyw nakierowanych na zwiększanie dostępności i likwidacji barier architektonicznych budynków i przestrzeni publicznych</li> <li>• realizacja zadań i konkursów z zakresu tworzenia przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom i przedsiębiorcom</li> <li>• kompleksowa rewitalizacja przestrzeni i obiektów użyteczności publicznej Ostrowca Świętokrzyskiego</li> </ul>

## Cel szczegółowy 2

Tworzenie warunków i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości

Drugi z celów szczegółowych koncentruje się na kontynuacji i rozwijaniu systemu zachęt inwestycyjnych prowadzonych przez władze Ostrowca Świętokrzyskiego. Działania te nakierowane są w szczególności na funkcjonujące już w mieście podmioty gospodarcze. W założeniu mają sprzyjać wzmocnieniu ich potencjałów za pomocą realizowanych do tej pory instrumentów i zachęt (zniżek podatkowych i zwolnień), a także mogą zostać wzmocnione o nowe instrumenty (np. poprzez dostępność środków z instytucji pożyczkowych i poręczeniowych). Nie bez znaczenia będą także działania skierowane na rozwój inicjatyw ekonomii społecznej, nastawione na włączanie w rynek pracy osób znajdujących się obecnie poza nim. Cel strategiczny 2 to zatem pakiet rozwiązań stymulujących zróżnicowane podmioty gospodarcze funkcjonujące w mieście, tworzący obraz miasta jako miasta odpowiedzialnego i zaangażowanego w rozwój gospodarczy.

### Zadania związane z realizacją celu szczegółowego 2.

<b>Zadanie 2.1</b>	Stworzenie systemu zachęt i instrumentów stymulujących rozwój gospodarczy
Proponowane projekty i działania, które przyczynią się do zrealizowania zadania	<ul style="list-style-type: none"> <li>• stymulowanie procesów inwestycyjnych przedsiębiorstw poprzez stosowanie systemu zachęt, stosowanie ulg, odroczeń i umorzeń w podatku od nieruchomości wykorzystywanych w związku z działalnością gospodarczą</li> <li>• okresowe redukowanie stawek opłat za najem gminnych lokali użytkowych</li> <li>• wdrożenie programu „lokal za 1 zł” dla nowych przedsiębiorców</li> <li>• stymulowanie rozwoju mikroprzedsiębiorstw za pomocą kryterialnych ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości oraz innej pomocy de minimis</li> <li>• wspieranie i dofinansowywanie tworzenia nowych miejsc pracy oraz doposażanie istniejących stanowisk pracy w lokalnych podmiotach gospodarczych</li> <li>• opracowanie i wdrożenie systemu dotacji i wsparcia finansowego na zakładanie i rozwój firm</li> <li>• współpraca z istniejącymi funduszami pożyczkowymi oraz poręczeniowymi dla mikroprzedsiębiorstw w zakresie rozwoju oferty usług dla lokalnych przedsiębiorców</li> <li>• wsparcie lokalnych, dużych i średnich przedsiębiorstw w pozyskaniu środków pomocowych na inwestycje służące ich transformacji prośrodowiskowej, w szczególności obniżeniu emisji CO<sub>2</sub></li> <li>• wspieranie rozwoju inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej w celu zwiększania zatrudnienia wśród osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym</li> </ul>



**Cel szczegółowy 3.**

Skoordynowane działania promocyjne i lobbingsowe

Ważnym współcześnie narzędziem stymulacji lokalnego rynku pracy i pozyskiwania inwestorów, jest prawidłowo prowadzony marketing gospodarczy. Ostrowiec Świętokrzyski jako miasto od wielu lat starające się wzmacniać posiadany potencjał, ofertę dla inwestorów oraz system zachęt inwestycyjnych, musi także prowadzić odpowiednio skonstruowaną kampanię wizerunkową. W zakładanej koncepcji, oprócz działań promocyjnych, istotną rolę pełnią także działania lobbingsowe prowadzone we współpracy z lokalnymi partnerami społeczno-gospodarczymi miasta, które mają na celu zniwelowanie problemów wynikających m.in. z wykluczenia komunikacyjnego oraz prezentującego posiadane potencjały. Mocna współpraca o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, to także pretekst do prezentowania miasta jako podmiotu realnie kształtującego własną pozycję i odpowiedzialnego za swoją przyszłość.

**Zadania związane z realizacją celu szczegółowego 3.**

<b>Zadanie 3.1</b>	Marketing gospodarczy - pozyskiwanie inwestorów i współpraca ponadlokalna
Proponowane projekty i działania, które przyczynią się do zrealizowania zadania	<ul style="list-style-type: none"> <li>• opracowanie i wdrożenie koncepcji kampanii wizerunkowej Ostrowca Świętokrzyskiego oraz promocja marki miasta jako miejsca dobrego do życia, pracy, rozwoju zawodowego oraz inwestycji</li> <li>• opracowanie z dostosowaniem do nowej rzeczywistości gospodarczej, stała aktualizacja i międzynarodowy, wielokanałowy marketing wielojęzycznej Oferty Inwestycyjnej Ostrowca Świętokrzyskiego</li> <li>• udział w targach i wystawach promujących ofertę inwestycyjną Ostrowca Świętokrzyskiego</li> <li>• opracowanie spotu reklamowego prezentującego potencjał gospodarczy miasta</li> <li>• wykorzystanie mediów tradycyjnych i portali społecznościowych do promocji i budowy wizerunku miasta jako atrakcyjnego miejsca do inwestowania</li> <li>• rozwój współpracy z ponadlokalnymi promotorami Polski i Województwa Świętokrzyskiego (np. PAIH, ARP, SSE „Starachowice”, UMWŚ) w zakresie pozyskiwania inwestycji zewnętrznych</li> <li>• wzmocnienie współpracy z lokalnymi samorządami oraz partnerami społeczno-gospodarczymi, w tym MOF Miasta Północy</li> <li>• monitorowanie planów inwestycyjnych przedsiębiorstw oraz działalności proinwestycyjnych sąsiadujących samorządów</li> <li>• pozyskiwanie ponadlokalnych, dużych i średnich inwestorów przemysłowych, handlowych i usługowych oraz wspieranie ich procesów inwestycyjnych, szczególnie zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami terytorialnymi</li> <li>• inicjowanie i udział we współpracy klastrowej lokalnych przedsiębiorstw oraz lokalnych i ponadlokalnych placówek naukowych w celu przygotowania wspólnej oferty promocyjnej i koordynacji działań</li> <li>• opracowanie wspólnego programu i promocji lokalnych firm, marek, produktów i usług oferowanych przez podmioty z Ostrowca Świętokrzyskiego oraz partnerów ponadlokalnych</li> <li>• wspólne działania lobbingsowe lokalnych gmin z zakresu budowy połączeń z siecią dróg krajowych i rozwoju połączeń kolejowych, w celu ograniczenia wykluczenia komunikacyjnego</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wykorzystanie mechanizmów rozwoju mieszkalnictwa w celu ograniczenia wyludniania się Ostrowca Świętokrzyskiego i promocji miasta jako miejsca zamieszkania</li> <li>• wspieranie działań lokalnych i ponadlokalnych na rzecz rozbudowy i wzmocnienia atrakcyjności oferty czasu wolnego, dostępu do kultury i sportu wśród mieszkańców obszaru oraz promowanie dostępnej oferty atrakcji</li> <li>• opracowanie programu promocji powrotów mieszkańców do Ostrowca Świętokrzyskiego w ramach programu „Pracuj blisko domu”</li> <li>• opracowanie i wdrożenie kampanii na rzecz pozostawiania podatków PIT i CIT w Ostrowcu Świętokrzyskim</li> </ul>
--	--

### 3.2.2 Priorytet 2 – Obsługa i wsparcie inwestorów oraz lokalnych przedsiębiorców

Drugi z priorytetów ma charakter dualny. Z jednej strony koncentruje się wokół spraw związanych z kształtowaniem zaplecza i potencjału instytucji otoczenia biznesu oraz wypracowaniem sprawnego systemu obsługi inwestorów. Z drugiej nakierowany jest na tworzenie klimatu przedsiębiorczości w mieście, integracji przedsiębiorców, kształtowania pozytywnych relacji miasta z przedsiębiorcami oraz angażowania

**Priorytet 2  
Obsługa i wsparcie  
inwestorów oraz lokalnych  
przedsiębiorców**

potencjałów lokalnych instytucji, przedsiębiorców i otoczenia społecznego w działania na rzecz rozwoju miasta i dobrobytu jego mieszkańców. Ważnym elementem związanym z realizacją priorytetu 2 jest także promowanie przykładu sukcesów lokalnych przedsiębiorców oraz tworzenia systemu rozwiązań zachęcających mieszkańców po sięganie po produkty i usługi oferowane lokalnie. Całokształt priorytetu 2 ma za zadanie tworzenie instytucji, rozwiązań i zachęt sprzyjających poczuciu współodpowiedzialności za miasto i jego losy, a także promowania i wzmocnienia tych rozwiązań, które korzystnie mogą oddziaływać na jego przyszłość. Kluczowymi odbiorcami założeń priorytetu 2 są podmioty i kadry instytucji otoczenia biznesu, przedsiębiorcy funkcjonujący na terenie miasta, osoby zamierzające podjąć działalność gospodarczą w mieście. Zadania realizowane w ramach priorytetu 2 to odpowiedź na zdiagnozowany w trakcie badań ankietowych problem postrzegania miasta jako miejsca nieatrakcyjnego do prowadzenia działalności gospodarczej, braku możliwości rozwojowych dla osób chcących założyć działalność gospodarczą, niskiego poziomu sukcesji w firmach rodzinnych oraz niewielkiego zaangażowania przedsiębiorców w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu.

Dla realizacji Priorytetu 2 wyznaczono 2 cele strategiczne, do których zaliczają się:

#### Cel szczegółowy 4

Wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu i systemu obsługi inwestora

#### Cel szczegółowy 5

Promocja lokalnej przedsiębiorczości oraz sieciowanie podmiotów gospodarczych

#### Cel szczegółowy 4

Wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu i systemu obsługi inwestora

Ostrowiec Świętokrzyski od wielu lat prowadzi działania nakierowane na wspieranie istniejących podmiotów gospodarczych oraz osób chcących rozpocząć własną działalność gospodarczą. Zaplecze instytucjonalne miasta posiada już kilka podmiotów sprzyjających wspieraniu potencjału gospodarczego mieszkańców i lokalnych firm. Jednakże chcąc kontynuować te działania i mając na uwadze rosnące zainteresowanie tego typu ofertą w mieście, konieczne będzie powołanie nowych instytucji otoczenia biznesu i doposażenie już istniejących. Nie bez znaczenia będzie także wzmocnienie kadrowe instytucji świadczących

wsparcie doradcze i szkoleniowe dla podmiotów biznesowych, a także instytucji wspierających obsługę inwestora. Owo wsparcie kadrowe można traktować jako swoistą inwestycję w stymulowanie lokalnego rynku pracy. Z przeprowadzonych badań i analiz wynika także, że w mieście koniecznym jest wypracowanie nowej oferty i zasad obsługi inwestorów, obejmującej okres przed, w trakcie i po inwestycji. Kompleksowy i ujednolicony system obsługi inwestorów przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej miasta. Natomiast wysokie standardy i jakość obsługi pozwolą na przyciągnięcie nowych inwestorów. Istotnym będzie również wypracowanie standardów utrzymywania stałego kontaktu z przedsiębiorcami działającymi w mieście i nawiązywania kontaktu z potencjalnymi inwestorami. Proponowane rozwiązania opisane zostały w ramach zadania 4.2.

#### Zadania związane z realizacją celu szczegółowego 4.

<b>Zadanie 4.1</b>	Zwiększenie potencjału infrastruktury i instytucji otoczenia biznesu
Proponowane projekty i działania, które przyczynią się do zrealizowania zadania	<ul style="list-style-type: none"> <li>• modernizacja obiektów i wyposażenia technicznego Inkubatora Przedsiębiorczości</li> <li>• wzmocnienie kadrowe instytucji wspierających obsługę inwestora i rozbudowa zespołów doradczych, zajmujących się bezpośrednią obsługą klienta biznesowego, analizą sytuacji rynkowej oraz działaniami na rzecz rozwoju przedsiębiorczości</li> <li>• utworzenie Ostrowieckiej Platformy Startowej jako ekosystemu kompleksowych usług startupowych dla małych i mikroprzedsiębiorstw</li> <li>• utworzenie Ostrowieckiego Integratora Edukacji i Przedsiębiorczych jako wielofunkcyjnego podmiotu rozwijającego praktyczną przedsiębiorczość oraz kreującego kompetencje twarde i miękkie przyszłych przedsiębiorców</li> <li>• zapewnienie funkcjonowania miejskich instytucji obsługi biznesu (IOB) jako silnych stymulatorów lokalnego rozwoju gospodarczego</li> <li>• utworzenie Punktu Konsultacyjnego dla Przyszłego Przedsiębiorcy</li> <li>• wspieranie lokalnych uczelni w tworzeniu przedsiębiorczości studencko akademickiej, inkubacji studenckich startupów, organizacji studenckich coworkingów, zakładaniu wirtualnych firm testowo-edukacyjnych</li> <li>• wspieranie utworzenie międzyszkolnego biura karier i promocji przedsiębiorczości</li> <li>• działania na rzecz budowania marki Ostrowca Świętokrzyskiego jako instytucji wspierającej rozwój przedsiębiorczości</li> <li>• utworzenie Wirtualnego Targowiska Ostrowca Świętokrzyskiego i wspieranie rozwoju usług e-commerce</li> <li>• utworzenie Ostrowieckiego Eko-Targowiska dla handlu zdrową żywnością, zwłaszcza bazującą na lokalnych i regionalnych płodach rolnych</li> </ul>
<b>Zadanie 4.2</b>	Kompleksowy rozwój systemu obsługi inwestorów
Proponowane projekty i działania, które przyczynią się do zrealizowania zadania	<ul style="list-style-type: none"> <li>• opracowanie i wdrożenie procedury obsługi oraz wsparcia prawnego inwestora strategicznego, w tym zagranicznego</li> <li>• współtworzenie Staropolskiego Centrum Obsługi Inwestora i innych podmiotów regionalnej współpracy w pozyskiwaniu średnich i dużych inwestorów zewnętrznych</li> <li>• wdrożenie rozwiązań z zakresu kompleksowej obsługi inwestora w tym:             <ul style="list-style-type: none"> <li>○ opieka przed inwestycyjna: nawiązywanie kontaktów, informowanie o ofercie</li> <li>○ opieka w trakcie inwestycji: wsparcie w przygotowaniu i realizacji inwestycji, informowanie o zachętach i dostępnych rozwiązaniach</li> </ul> </li> </ul>

- opieka poinwestycyjna: podtrzymywanie relacji z inwestorem, interwencja w razie występowania problemów

### Cel szczegółowy 5

Promocja lokalnej przedsiębiorczości oraz sieciowanie podmiotów gospodarczych

W celu budowania pozytywnych relacji z lokalnymi przedsiębiorcami, koniecznym jest dbanie o stały kontakt z nimi, budowanie zaufania oraz włączanie w procesy decyzyjne zwłaszcza te, które mogą ich bezpośrednio dotyczyć. Jednym z narzędzi ułatwiających kontakt i wzmacnianie relacji z przedsiębiorcami, jest wypracowanie mechanizmów badania ich potrzeb i oczekiwań, dla których można poszukiwać odpowiednich rozwiązań. Stały kontakt z lokalnymi przedsiębiorcami może odbywać się wielotorowo, zarówno na drodze bezpośredniej, jak i poprzez rozwiązania i narzędzia internetowe. Wszystkie zaplanowane w ramach zadania 5.1 rozwiązania, mają na celu zarówno sieciowanie lokalnych podmiotów gospodarczych, jak i ich włączenie we współdecydowanie o rozwoju miasta. Działania te mają sprzyjać budowaniu pozytywnych relacji między miastem i przedsiębiorcami, a także wpływać na poczucie ich współodpowiedzialności za losy mieszkańców. Mogą także przyczynić się do budowania pozytywnych relacji na linii przedsiębiorcy-mieszkańcy, za sprawą działań opisanych w zadaniu 5.2, które skupia się na promowaniu dobrych przykładów działań przedsiębiorców, którzy włączają się w życie społeczno-gospodarcze miasta i odnoszą w tym zakresie sukcesy. Zadania składające się na cel 5 w założeniu prowadzić będą do wzmacniania poczucia lokalnej wspólnoty i współzależności między przedsiębiorcami, mieszkańcami oraz instytucjami miejskimi. Ponadto mogą sprzyjać budowaniu marki miasta, jako dobrego miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej.

### Zadania związane z realizacją celu szczegółowego 5.

Zadanie 5.1	Doskonalenie lokalnego klimatu przedsiębiorczości i relacji z przedsiębiorcami
<p>Proponowane projekty i działania, które przyczynią się do zrealizowania zadania</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• pozyskiwanie informacji nt. stanu i oczekiwań lokalnych przedsiębiorstw wobec gminy, w tym organizacja regularnych spotkań władz z przedsiębiorcami, monitoring potrzeb lokalnych przedsiębiorców, badania ilościowe i jakościowe</li> <li>• budowanie relacji zaufania, partnerstwa i dialogu między gminą a lokalnymi podmiotami gospodarczymi</li> <li>• działania na rzecz budowania i promowania pozytywnych relacji między pracodawcą i pracownikiem</li> <li>• działania promujące i zachęcające przedsiębiorców do odpowiedniego wynagradzania pracowników, realizacja konkursu „Pracodawca godny polecenia”</li> <li>• włączanie przedstawicieli podmiotów gospodarczych w procesy decyzyjne oraz konsultacyjne dotyczące rozwoju miasta</li> <li>• rozwój działalności Rady Inicjatyw Gospodarczych przy Prezydencie Miasta</li> <li>• wspieranie rozwoju i organizacji lokalnych przedsięwzięć gospodarczych bazujących na idei sieci współpracy biznesowej, coworkingu i innych form współdzielenia zasobów</li> <li>• wspieranie integracji środowiska przedsiębiorców Ostrowca Świętokrzyskiego</li> <li>• wspieranie i promowanie tworzenia lokalnych organizacji i stowarzyszeń gospodarczych</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>wspieranie współpracy i sieciowania lokalnych mikro i małych przedsiębiorców oraz organizacja cyklu spotkań biznesowych sprzyjających nawiązywaniu kontaktów lokalnym przedsiębiorcom</li> <li>wspieranie rozwoju pozycji rynkowej lokalnych przedsiębiorstw</li> <li>wspieranie współpracy i relacji lokalnych firm z mieszkańcami oraz realizacja cyklu wydarzeń „dni otwarte w ostrowieckich firmach”</li> <li>dążenie do upowszechnienia działań z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu, włączenia biznesu w działania o charakterze lokalnym i poczucia odpowiedzialności za lokalną wspólnotę</li> <li>promocja firm rodzinnych i tworzonego przez nie modelu biznesowego, działania na rzecz promowania sukcesji w firmach rodzinnych</li> <li>rozwijanie działań z zakresu partnerstwa publiczno-prywatnego</li> <li>promocja programów wspierających tworzenie nowych firm i rozwoju istniejących</li> <li>promocja i rozwijanie oferty staży, praktyk i prac interwencyjnych</li> <li>rozwój i wdrażanie e-usług dla przedsiębiorców w ramach usług miejskich</li> </ul>
<b>Zadanie 5.2</b>	Promocja lokalnej przedsiębiorczości i wdrażanie nowych rozwiązań
Proponowane projekty i działania, które przyczynią się do zrealizowania zadania	<ul style="list-style-type: none"> <li>organizacja konkursów pn. „Innowacje na nowe czasy” wyróżniających lokalne inicjatywy</li> <li>wsparcie promocji dóbr i usług wytwarzanych przez lokalne firmy oraz realizacja kampanii „Kupuję Lokalnie” promującej nabywanie produktów, towarów oraz usług wytwarzanych, sprzedawanych i świadczonych na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego</li> <li>promocja lokalnych mikroprzedsiębiorców odnoszących sukcesy w biznesie</li> <li>utworzenie Ostrowieckiej Bazy Nowych, Dobrych Praktyk Mikrobiznesu odpowiadających na współczesne, nowe, lokalne wyzwania gospodarczej, społeczne i środowiskowe</li> <li>działania wspierające efekt synergii w poszukiwaniu szans rynkowych przez lokalnych przedsiębiorców</li> <li>wspieranie lokalnych przedsiębiorstw w pozyskiwaniu nowych klientów w oparciu o Kartę Mieszkańca Ostrowca Świętokrzyskiego – „Ostra Karta Tnie Ceny”</li> <li>wspieranie tworzenia, rozwijania i promocji istniejących produktów turystycznych w oparciu o lokalne zasoby</li> </ul>

### 3.2.3 Priorytet 3 – Wspieranie kapitału społeczno-gospodarczego Ostrowca Świętokrzyskiego

Priorytet 3 w całości skupia się na wzmacnianiu kapitału społeczno-gospodarczego przedsiębiorców, mieszkańców oraz przedstawicieli instytucji publicznych odpowiedzialnych za wspieranie przedsiębiorczości. Dla każdej z tych 3 grup odbiorców przygotowany został osobny pakiet zadań, wpisujących się w cel szczegółowy numer 6. Cel ten koncentruje się na rozwijaniu kompetencji potrzebnych na lokalnym rynku pracy oraz

umiejętnościach przydatnych do zakładania i prowadzenia własnych firm. Szeroki pakiet działań obejmuje wsparcie merytoryczne, doradcze, szkoleniowe i konsultacyjne skierowane do funkcjonujących już podmiotów gospodarczych i ich kadr. W ramach tychże działań przewiduje się zarówno podnoszenie kompetencji biznesowych

**Priorytet 3.  
Wspieranie kapitału  
społeczno-gospodarczego  
Ostrowca  
Świętokrzyskiego**

przedsiębiorców, wdrażanie innowacji, wzajemną wymianę wiedzy i doświadczeń, jak i korzystanie z instrumentów i środków na dofinansowywanie działań. W ramach zadań skierowanych do mieszkańców i pracowników instytucji publicznych zaplanowano m.in. zapewnienie wsparcia dla sektora edukacji, odpowiednie dostosowanie i modyfikację programów nauczania zawodowego, a także wzrost kompetencji kadry i wyposażenie szkół. Przewiduje się także realizację zadań nastawionych na kreowanie wśród mieszkańców postaw przedsiębiorczych, oraz zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży szkolnej rozwijających samodzielność, kreatywność i innowacyjność. Realizacja wybranych zadań przyczyni się do podniesienia posiadanych kompetencji zawodowych, społecznych oraz kompetencji miękkich, tak aby w większym stopniu odpowiadały potrzebom nowoczesnej, dynamicznie rozwijającej się lokalnej gospodarki.

Dla realizacji Priorytetu 3 wyznaczono 1 cel strategiczny, do którego zalicza się:

**Cel szczegółowy 6**

Wzmacnianie kompetencji kadr lokalnego biznesu, mieszkańców oraz instytucji publicznych odpowiedzialnych za wspieranie przedsiębiorczości

**Cel szczegółowy 6**

Wzmacnianie kompetencji kadr lokalnego biznesu, mieszkańców oraz instytucji publicznych odpowiedzialnych za wspieranie przedsiębiorczości

Ostatni z celów szczegółowych jest jednocześnie jednym z najważniejszych w całej koncepcji Programu Wsparcia Przedsiębiorczości. Stanowi on uzupełnienie i dopełnienie merytoryczne celów skupiających się na tworzeniu infrastruktury i zaplecza instytucjonalnego, działań nakierowanych na kreowanie klimatu przychylnego przedsiębiorczości w mieście oraz tworzenia marki miasta odpowiedzialnego, wspierającego lokalne potencjały. Cel szczegółowy 6 ukierunkowany jest na wspieranie i zwiększanie potencjału ludzkiego aktywnych podmiotów gospodarczych, osób młodych, przedsiębiorczych i chcących podnieść własne kwalifikacje, a także kadr odpowiedzialnych za kształtowanie programów nauczania i przekazujących wiedzę na temat przedsiębiorczości w mieście. Założenia zawarte w zadaniach dedykowanych celowi 6 domykają „ekosystem” prac nastawionych na pobudzenie przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim.

**Zadania związane z realizacją celu szczegółowego 6.**

<b>Zadanie 6.1</b>	Zwiększenie potencjału kapitału ludzkiego podmiotów gospodarczych
Proponowane projekty i działania, które przyczynią się do zrealizowania zadania	<ul style="list-style-type: none"> <li>• organizacja i wspieranie organizacji szkoleń nt. przyszłościowych kierunków rozwoju, konkurencyjności i innowacyjności mikroprzedsiębiorstw</li> <li>• doradztwo branżowe indywidualne i grupowe oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie i poszerzenie wiedzy z zakresu rozwijania podmiotów gospodarczych</li> <li>• wsparcie szkoleniowe, doradcze i merytoryczne z zakresu księgowości, podatków, prawa i marketingu</li> <li>• wsparcie szkoleniowe, doradcze i merytoryczne z zakresu rozwoju produktów i usług lokalnych firmy, a także rozwoju eksportu i międzynarodowej promocji oferty</li> <li>• wspieranie i doradztwo dla mikroprzedsiębiorców w pozyskiwaniu środków z funduszy UE i innych środków pomocowych</li> <li>• wzmacnianie kompetencji biznesowych lokalnych przedsiębiorców oraz zachęcenie do wdrożenia nowoczesnych modeli zarządzania</li> <li>• wspieranie rozwoju kompetencji pracowników mikro i małych podmiotów gospodarczych, w tym szkolenia i kursy językowe dla kadr lokalnych przedsiębiorców</li> </ul>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• doradztwo i szkolenia z zakresu pozyskiwania klientów na globalnym i niszowym rynku</li> <li>• szkolenia i doradztwo z zakresu e-commerce</li> <li>• promowanie nowoczesnych rozwiązań z zakresu poprawy efektywności energetycznej, wprowadzania innowacyjnych rozwiązań w firmie, dywersyfikacji źródeł dostawców oraz rozwoju nowoczesnych kanałów sprzedaży</li> <li>• opracowanie programu szkoleniowego oraz działań nakierowanych na powstawanie i rozwój startupów</li> <li>• podnoszenie kompetencji lokalnych przedsiębiorców z zakresu kreowania nowych usług, produktów, wdrażania nowoczesnych procesów technicznych i organizacyjnych</li> <li>• szkolenia z zakresu wdrażania nowoczesnych modeli biznesowych odpowiadających zachodzącym zmianom społecznym, gospodarczym i środowiskowym</li> <li>• organizacja spotkań biznesowych i webinarów pt. „Biznes w Ostrowcu”, nakierowanych na rozwój ostrowieckich firm</li> <li>• organizacja „Ostrowieckich Kawiarenek Mikrobiznesu” prowadzonych w formule spotkań szkoleniowych, wymiany dobrych praktyk i doświadczeń oraz nawiązywania kontaktów biznesowych</li> <li>• organizacja „Ostrowieckich Spotkań Młodych Biznesmenów” realizowanych w formule spotkań szkoleniowych dla osób do 29 roku życia prowadzących działalność gospodarczą lub zamierzających ją podjąć</li> <li>• organizacja wizyt studyjnych dla przedsiębiorstw – udział w targach lub misjach gospodarczych</li> <li>• prowadzenie konferencji, konsultacji, study tour dla przedsiębiorców i producentów</li> </ul>
<b>Zadanie 6.2</b>	<p>Kształcenie i kreowanie kompetencji mieszkańców w zakresie rynku pracy i przedsiębiorczości</p>
<p>Proponowane projekty i działania, które przyczynią się do zrealizowania zadania</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• organizacja i wspieranie organizacji szkoleń mieszkańców miasta na temat zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej</li> <li>• wspieranie i promocja rozwiązań z zakresu pracy zdalnej oferta dla osób planujących założenie działalności</li> <li>• wspieranie rozwijania przez szkoły postaw innowacyjnych i przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży</li> <li>• organizacja wizyt studyjnych młodzieży szkolnej w innowacyjnych, dynamicznych i prośrodowiskowo zarządzanych firmach</li> <li>• wdrożenie programu stypendiów, staży i praktyk dla uczniów oraz studentów</li> <li>• organizacja praktyk, staży i spotkań młodzieży z przedsiębiorcami</li> <li>• organizacja gier i nowoczesnych zajęć edukacyjnych z zakresu przedsiębiorczości i kształtowania kariery zawodowej</li> <li>• promocja kształcenia zawodowego i praktycznego oraz wspieranie tworzenia klas profilowanych pod potrzeby lokalnego rynku pracy</li> <li>• wspieranie istniejących szkół branżowych i technicznych w zakresie zakupu wyposażenia sal i warsztatów do praktycznej nauki zawodu</li> <li>• wspieranie tworzenia nowych kierunków kształcenia w szkołach branżowych i technicznych w kooperacji z lokalnymi przedsiębiorcami</li> </ul>



	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wspieranie współpracy szkół z lokalnymi przedsiębiorcami w zakresie kształcenia w kompetencjach oczekiwanych przez lokalny rynek pracy</li> <li>• modyfikacja systemu kształcenia zawodowego w oparciu o bieżącą diagnozę potrzeb w obszarze rynku pracy i stałą ewaluację efektywności transferu na linii edukacja – zatrudnienie</li> <li>• realizacja przedsięwzięcia „Akademia Współczesnego Juniora”</li> <li>• opracowanie Programu Edukacyjno-Przedsiębiorczego dla Ostrowieckiego Integratora Edukacji i Przedsiębiorczych oraz Programu Rozwoju Szkolnictwa</li> <li>• prowadzenie nowoczesnych zajęć edukacyjnych w Integratorze na podstawie Programu edukacyjno – przedsiębiorczego</li> <li>• opracowanie „Przewodnika po karierze w Ostrowcu”</li> <li>• budowanie i wzmacnianie postaw przedsiębiorczych wśród dorosłych mieszkańców Ostrowca Świętokrzyskiego</li> <li>• zajęcia motywacyjne i szkoleniowe uwzględniające preferencje grup powracających na rynek pracy</li> <li>• działania doradcze i szkoleniowe dla osób chcących podnieść, uzupełnić lub zmienić swoje kwalifikacje zawodowe</li> <li>• prowadzenie kursów i szkoleń zawodowych zgodnych z oczekiwaniami lokalnego rynku pracy</li> <li>• prowadzenie działań marketingowych w celu dotarcia do jak największej grupy odbiorców oferty wsparcia kreowanej przez miasto</li> <li>• zachęcanie i promowanie aktywności różnych grup społecznych do współdziałania na rzecz rozwoju Ostrowca</li> <li>• wspieranie inicjatyw lokalnych oraz aktywności organizacji pozarządowych w tym profesjonalizacji organizacji pozarządowych, działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości społecznej</li> <li>• prowadzenie działań na rzecz budowania tożsamości mieszkańców Ostrowca Świętokrzyskiego</li> <li>• opracowanie i wdrożenie programów i działań integracyjnych i dla obcokrajowców chcących podjąć zatrudnienie, zamieszkać i tworzyć nowe podmioty gospodarcze na terenie Ostrowca Świętokrzyskiego</li> </ul>
<b>Zadanie 6.3</b>	Wykwalifikowane kadry instytucji publicznych
<p style="text-align: center;">Proponowane projekty i działania, które przyczynią się do zrealizowania zadania</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• wspieranie podnoszenia kwalifikacji przez doradców zawodowych i doradców kariery</li> <li>• wsparcie edukacyjne specjalistów ds. kształcenia dzieci i młodzieży z zakresu przedsiębiorczości, rynku pracy i kariery zawodowej</li> <li>• sieciowanie podmiotów z obszaru administracji rządowej i samorządowej</li> <li>• tworzenie grup zadaniowych, w skład których wchodzi przedstawiciele instytucji stanowiących otulinę biznesu</li> <li>• współpraca międzysektorowa pod auspicjami organów wykonawczych samorządu lokalnego, rekrutującego się z grona przedstawicieli sektora biznesu</li> <li>• wzmocnienie kompetencji w zakresie wiedzy ekonomicznej i biznesowej osób odpowiedzialnych za kształtowanie i realizację działań z zakresu przedsiębiorczości w mieście</li> </ul>



	<ul style="list-style-type: none"> <li>• sieciowanie i tworzenie grup roboczych, w których skład wchodzić będą przedstawiciele lokalnego samorządu oraz podmiotów biznesowych w celu wzajemnej wymiany wiedzy i doświadczeń</li> <li>• opracowanie bazy ekspertów i instytucji, które mogą zostać wdrożone w zakres działań z zakresu przedsiębiorczości</li> <li>• wsparcie nauczycieli w podnoszeniu kompetencji i prowadzeniu zajęć dodatkowych</li> <li>• unowocześnienie bazy warsztatowej szkół branżowych i technicznych</li> </ul>
--	--

#### 4. System wdrażania i monitoringu OPWP

Skuteczny system wdrażania, realizacji i monitorowania jest warunkiem sprawnego realizacji zapisów Ostrowieckiego Programu Wsparcia Przedsiębiorczości. Ogólny nadzór nad realizacją dokumentu sprawować będzie Prezydent Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego, przy współpracy struktur Urzędu Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego oraz wyznaczonych w tym celu jednostek.



Prawidłowe wykonanie zaplanowanych działań pozwoli na osiągnięcie założonych celów strategicznych Programu. Ważnym elementem realizacji Programu jest prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych na temat poszczególnych projektów, co pozwoli na dotarcie z informacją do potencjalnych beneficjentów zaplanowanych działań (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, młodzieży, studentów). Promocja Programu obejmować będzie m.in.: zamieszczanie bieżących informacji na stronie internetowej miasta i podmiotów współpracujących z samorządem, rozpowszechnianie informacji o spotkaniach z przedsiębiorcami, z mieszkańcami, przy pomocy zainteresowanych podmiotów (np. organizacji pozarządowych), a także w mediach lokalnych.

Przedstawiony dokument ukierunkowany jest na rozwój lokalnej gospodarki, w tym m.in.: kompetencji mieszkańców, instytucji wspierania biznesu oraz pozyskiwania nowych inwestorów. Jego celem jest również wzmocnienie współpracy pomiędzy władzami samorządowymi i podległymi im jednostkami a biznesem i organizacjami gospodarczymi. Pełne wykonanie założeń Programu nie będzie możliwe bez sprawnego współpracy i zaangażowania poszczególnych stron biorących udział w procesie realizacji przyjętych w nim zadań. Ponadto wdrażanie Programu uzależnione jest od środków finansowych – skuteczne uruchomienie mechanizmów finansowania jest szansą na pełną realizację zaplanowanych działań.

Ze względu na swoją specyfikę Program to dokument otwarty, dlatego możliwa jest modyfikacja jego zapisów wobec zmieniających się warunków zewnętrznych. Ewentualne zmiany będą wprowadzane na podstawie wyników monitoringu Programu. Monitoring pozwoli na ocenę stopnia osiągnięcia zaplanowanych celów i zadań dzięki analizie realizacji wskaźników produktu i rezultatu, a także ocenę zgodności realizowanych działań z założeniami Programu. W celu śledzenia postępów realizacji Programu opracowano wskaźniki dotyczące poszczególnych celów – umożliwiają one porównanie sytuacji przed i po wykonaniu zaplanowanych działań.

##### 4.1 Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

W poniższej tabeli przedstawiono wskaźniki dotyczące celów i zadań, które podlegają monitoringowi. Dla każdego z zadań wskazano wartość bazową wskaźnika określoną na rok 2023 oraz wartość docelową do osiągnięcia na koniec 2025 r. Wartości wskaźników powinny zostać poddane corocznemu monitoringowi i weryfikacji możliwości ich osiągnięcia.

	Oczekiwane rezultaty	Wartość bazowa wskaźnika 2023	Wartość docelowa wskaźnika 2030	Źródło danych
<b>Priorytet 1</b>				
<b>Infrastruktura i promocja gospodarcza</b>				
<b>Cel szczegółowy 1</b>				
Rozwój terenów inwestycyjnych i zaplecza infrastrukturalnego				
<b>Zadanie 1.1</b> Przygotowanie kompleksowej oferty terenów inwestycyjnych	Zwiększenie powierzchni terenów objętych planami zagospodarowania przestrzennego [ha]	0	20	Raport Urzędu Miasta i Centrum Rozwoju Lokalnego
	Powierzchnia nowych terenów przygotowanych pod inwestycje [ha]	0	10	Dokument potwierdzający gotowość terenu do inwestycji
<b>Zadanie 1.2</b> Przygotowanie zaplecza infrastrukturalnego dla rozwoju inwestycji i rozwoju przedsiębiorczości	Działania modernizacyjne na terenie Targowisk Miejskich w Ostrowcu Świętokrzyskim	0	1	Protokół zdawczo-odbiorczy
	Liczba nowych obiektów biurowych pod wynajem	0	1	Pozwolenie lub inny dokument dopuszczający możliwość użytkowania
<b>Zadanie 1.3</b> Nowoczesna przestrzeń publiczna i poprawa dostępności obiektów	Zwiększenie liczby obiektów spełniających standardy dostępności	0	1	Pozwolenie lub inny dokument dopuszczający możliwość użytkowania
<b>Cel szczegółowy 2</b>				
Tworzenie warunków i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości				
<b>Zadanie 2.1</b> Stworzenie systemu zachęt i instrumentów stymulujących rozwój gospodarczy	Liczba wdrożonych nowych ulg podatkowych dla inwestorów	0	1	Uchwała Rady Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego
	Liczba przedsiębiorców, którzy skorzystali ze zwolnień z podatku od nieruchomości [szt.]	0	7	Raport Urzędu Miasta
<b>Cel szczegółowy 3</b>				
Skoordynowane działania promocyjne i lobbingowe				
<b>Zadanie 3.1</b> Marketing gospodarczy - pozyskiwanie inwestorów i współpraca ponadlokalna	Udział w targach i wystawach promujących ofertę inwestycyjną Ostrowca Świętokrzyskiego	0	7	Sprawozdanie z udziału w targach
	Liczba nowych inwestorów na terenach inwestycyjnych gminy	0	2	Raport Urzędu Miasta i Centrum Rozwoju Lokalnego
<b>Priorytet 2</b>				
<b>Obsługa i wsparcie inwestorów oraz lokalnych przedsiębiorców</b>				
<b>Cel szczegółowy 4</b>				
Wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu i systemu obsługi inwestora				
<b>Zadanie 4.1</b> Zwiększenie potencjału instytucji otoczenia biznesu	Utworzenie Ostrowieckiego Integratora Edukacji i Przedsiębiorczych	0	1	Protokół zdawczo-odbiorczy
	Modernizacja obiektów i wyposażenia technicznego Inkubatora Przedsiębiorczości	0	1	Protokół zdawczo-odbiorczy

	Oczekiwane rezultaty	Wartość bazowa wskaźnika 2023	Wartość docelowa wskaźnika 2030	Źródło danych
<b>Zadanie 4.2</b> Kompleksowy rozwój systemu obsługi inwestorów	Liczba inwestorów, którzy skorzystali z obsługi poinwestycyjnej	0	7	Raport Urzędu Miasta i Centrum Rozwoju Lokalnego
<b>Cel szczegółowy 5</b> Promocja lokalnej przedsiębiorczości oraz sieciowanie podmiotów gospodarczych				
<b>Zadanie 5.1</b> Doskonalenie lokalnego klimatu przedsiębiorczości i relacji z przedsiębiorcami	Liczba przedsiębiorców uczestniczących w cyklu spotkań biznesowych	0	100	Raport z przeprowadzonych spotkań
	Liczba zrealizowanych wydarzeń „dni otwarte w ostrowieckich firmach”	0	5	Raport Wydziału Planowania i Rozwoju
<b>Zadanie 5.2</b> Promocja lokalnej przedsiębiorczości i wdrażanie nowych rozwiązań	Liczba wydarzeń promujących lokalnych przedsiębiorców	0	7	Raport z przeprowadzonych wydarzeń
	Liczba konkursów na lokalne innowacje	0	5	Raport z przeprowadzonych wydarzeń
<b>Priorytet 3</b> Wspieranie kapitału społeczno-gospodarczego Ostrowca Świętokrzyskiego				
<b>Cel szczegółowy 6</b> Wzmacnianie kompetencji kadr lokalnego biznesu, mieszkańców oraz instytucji publicznych odpowiedzialnych za wspieranie przedsiębiorczości				
<b>Zadanie 6.1</b> Zwiększenie potencjału kapitału ludzkiego podmiotów gospodarczych	Liczba przedsiębiorców i pracowników firm, którzy skorzystali z oferowanego wsparcia doradczego i szkoleniowego	0	150	Raport Centrum Rozwoju Lokalnego
	Liczba nowych firm rozpoczynających działalność z siedzibą w Inkubatorze Przedsiębiorczości	0	10	Raport Centrum Rozwoju Lokalnego
<b>Zadanie 6.2</b> Kształcenie i kreowanie kompetencji mieszkańców w zakresie rynku pracy i przedsiębiorczości	liczba przeprowadzonych działań zachęcających młodych ludzi w wieku 15-29 lat do udziału w edukacji zawodowej lub praktykach/stażach w lokalnych przedsiębiorstwach	0	4	Raport Centrum Rozwoju Lokalnego
	Liczba osób pełnoletnich korzystających z doradztwa i szkoleń z zakresu przedsiębiorczości i zakładania własnych podmiotów gospodarczych	0	100	Raport Centrum Rozwoju Lokalnego
<b>Zadanie 6.3</b> Wykwalifikowane kadry instytucji publicznych	Liczba nauczycieli, doradców zawodowych i trenerów, którzy wzięli udział w kursach i szkoleniach	0	30	Raport Centrum Rozwoju Lokalnego
	Liczba pracowników instytucji publicznych, którzy wzięli udział w działaniach sieciujących związanych ze wspieraniem przedsiębiorczości	0	10	Raport Centrum Rozwoju Lokalnego

Źródło: opracowanie własne.

## 5. Propozycje tematyki spotkań biznesowych

Jednym z elementów Programu, jest propozycja tematyki spotkań biznesowych pt. „Biznes w Ostrowcu”, które służyły będą rozwojowi ostrowieckich firm. Proponowane tematy spotkań dotyczą nowoczesnych rozwiązań i modeli biznesowych, problemów i wyzwań stojących przed lokalną gospodarką oraz umiejętności i kompetencji kluczowych w prowadzeniu biznesu. Przygotowane propozycje spotkań biznesowych, stanowią wypadkową aktualnych trendów oraz potrzeb i problemów zgłaszanych przez przedsiębiorców Ostrowca Świętokrzyskiego, biorących udział w badaniach diagnostycznych.



Wśród proponowanych tematów spotkań biznesowych można wskazać:

1. ABC przedsiębiorczości dla początkujących.
2. Pozyskiwanie kapitału na działalność gospodarczą – dostępność ulg, zwolnień, programów grantowych i instrumentów zwrotnych w rozwoju biznesu.
3. Zamówienia publiczne dla małych firm.
4. Strategie rozwoju firm, nowe produkty, usługi, innowacyjność.
5. Umiejętności interpersonalne i kierownicze w firmie.
6. Jak efektywnie pracować i zarządzać zdalnie personelem?
7. E-commerce i marketing internetowy – narzędzia i rozwiązania podnoszące sprzedaż.
8. Zarządzanie sprzedażą i budowanie relacji z klientami.
9. Eksport dla początkujących – nowe rynki, nowe wyzwania.
10. Sukcesja w firmach rodzinnych. Jak skutecznie przekazać firmę następcom?
11. Gospodarka obiegu zamkniętego – przyszłość czy zagrożenie dla biznesu?
12. Bezpieczeństwo i Higiena Pracy w firmie.
13. Prawo Pracy w MŚP oraz zatrudnianie obcokrajowców.
14. Sztuczna inteligencja (AI) a rozwój biznesu.

Poniżej przedstawiono propozycje tematyki webinarów z formułą Q&A:

1. Skuteczne negocjacje w biznesie.
2. Sposoby inwestowania i pomnażania kapitału przez małe firmy.
3. Jak dobrać optymalną formę opodatkowania dla prowadzonej działalności w świetle obowiązujących przepisów podatkowych.
4. Zarządzanie personelem i umiejętności miękkie.
5. Narzędzia i sposoby rozwijania usług e-commerce.
6. Strategie marketingowe dla firm.
7. Wykorzystanie AI w rozwoju działalności firmy.
8. Platformy HR i pozyskiwanie pracowników.
9. Kredyty inwestycyjne – szanse i zagrożenia.
10. Work life balance a prowadzenie własnego biznesu.
11. Działalność eksportowa małych firm.
12. Firmy rodzinne i wyzwania związane z sukcesją.
13. Zarządzanie projektami w praktyce małych firm.
14. Inwestycje w rozwój pracowników.

## **6. Działania związane z budowaniem dojrzałych relacji pomiędzy pracownikami i pracodawcami a miastem**

Tworzenie pozytywnych relacji na linii pracownik – pracodawca – lokalny samorząd jest jednym z elementów budowania jakości życia mieszkańców Ostrowca Świętokrzyskiego. Zadanie to jest wyzwaniem horyzontalnym dla samorządu miasta Ostrowiec Świętokrzyski, którego celem jest budowanie pozytywnego wizerunku miasta, będącego dobrym miejscem do pracy czy prowadzenia działalności gospodarczej. Wprawdzie budowanie pozytywnych relacji pracodawca – pracownik nie należy bezpośrednio do zadań własnych samorządu, jednak samorząd posiada narzędzia i możliwości, których zastosowanie może umożliwić budowanie pozytywnego odbioru ostrowieckiego rynku pracy i w konsekwencji poprawy odbioru społecznego wizerunku miasta jako miejsca do życia.

Mimo, iż jak wspomniano powyżej, dbanie o relacje pracownik-pracodawca nie jest zadaniem własnym gminy, to podejmowane działań w tym zakresie może przynieść wymierne korzyści zarówno dla pracodawców, jak i pracowników. Kluczowym jest jednak to, aby zarówno samorząd dostrzegał swoją rolę i korzyść w budowaniu marki Ostrowca Świętokrzyskiego, jako dobrego miejsca pracy i prowadzenia działalności gospodarczej, jak i działania te dostrzegali lokalni przedsiębiorcy i pracownicy. Tworząc zręby działań na rzecz tworzenia pozytywnych relacji między pracownikami i przedsiębiorcami należy wyjść z założenia, że mieszkańcy Ostrowca Świętokrzyskiego oczekują od władz samorządowych tworzenia warunków do tworzenia wartościowych miejsc pracy (bez konieczności dojazdu, z odpowiednim wynagrodzeniem i możliwościami rozwoju zawodowego). Pracodawcy z kolei oczekują pracowników z odpowiednimi umiejętnościami (dostosowanych do aktualnych potrzeb rynku pracy).

Podstawą każdej współpracy i budowania relacji pomiędzy dowolnymi podmiotami bez znaczenia czy są to przedsiębiorstwa, jednostki samorządowe, osoby fizyczne, czy organizacje społeczne, jest tworzenie przestrzeni do wzajemnych kontaktów. Przestrzeń tą może tworzyć samorząd poprzez zróżnicowane instrumenty skłaniające i ułatwiające nawiązywanie dialogu oraz współpracy przez strony (podmioty), które mogą czerpać z tych rozwiązań korzyści. Przestrzeń ta może sprzyjać mniej lub bardziej bezpośrednim kontaktom zainteresowanych stron. Dopiero wypracowanie mechanizmów ułatwiających nawiązanie współpracy może przyczynić się budowaniu relacji, wymianie pomysłów, doświadczeń, spostrzeżeń, które w konsekwencji można określić charakterem relacji tzw. dojrzałych. Przez dojrzałe relacje można rozumieć relację wzajemną, opartą na zaufaniu, chęci współpracy i współodpowiedzialności za podejmowane wspólnie decyzje i działania. W przypadku materii jaką jest Program Wsparcia Przedsiębiorczości, kluczowymi relacjami są relacje zachodzące na poziomie pracodawców, pracowników (rozumianych szerzej jako mieszkańców) i miasta. Program przewiduje tworzenie systemu połączonych działań, które mają za zadanie zapewnić zaplecze instytucjonalne, bazę lokalową i inwestycyjną dla przedsiębiorców, wsparcie doradcze i szkoleniowe dla lokalnych firm i pracowników, a także szereg działań nakierowanych na kształtowanie pozytywnych relacji na linii mieszkańcy-przedsiębiorcy-miasto. Same jednak działania i propozycje płynące ze strony miasta nie wystarczą, by relacje te stały się wzajemne i mocne. Ich powodzenie zależy od chęci włączenia się i współpracy każdej ze stron biorących udział w relacji. Istotne jest zatem zrozumienie przez każdą ze stron przedsiębiorców, pracowników i samorząd korzyści wynikających z budowania wspólnych relacji. Poniżej w sposób uproszczony zaprezentowano potencjalne korzyści wynikające dla każdej ze stron, które mogą stanowić efekt współpracy i tworzenia dojrzałych relacji opartych o zasadę „win-win”, w której każda strona relacji zyskuje.

Rysunek 1 Potencjalne korzyści płynące ze współpracy na linii miasto-przedsiębiorcy-pracownicy

przedsiębiorcy	samorząd	pracownicy
<ul style="list-style-type: none"> <li>• poprawa wizerunku firmy</li> <li>• pozyskanie pracowników</li> <li>• zwiększenie wydajności firmy</li> <li>• trwałe i dobre relacje pracodawcy - pracownicy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• poprawa wizerunku</li> <li>• zwiększenie wpływów podatkowych</li> <li>• dobra jakość życia mieszkańców</li> <li>• atrakcyjny rynek pracy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• lepsze jakościowo miejsca pracy</li> <li>• poprawa relacji z pracodawcami</li> <li>• poprawa warunków życia</li> </ul>

Źródło: opracowanie własne.

W kolejnych akapitach opisano koncepcje działań na rzecz budowania dojrzałych relacji między samorządem, pracodawcami oraz pracownikami w Ostrowcu Świętokrzyskim, wykorzystujące założenia zawarte w celach i zadaniach przyjętych w Ostrowieckim Programie Wsparcia Przedsiębiorczości oraz działania znajdujące się w praktyce firm i samorządów w Polsce.

## 6.1 Samorząd i przedsiębiorcy – podstawy tworzenia relacji

Współpraca lokalnych przedsiębiorstw z samorządem i jego instytucjami może przybierać wiele różnych form, począwszy od realizacji usług zleconych przez gminę, po działania mające charakter współpracy i współdziałania. Do nich z kolei można zaliczyć udział w tworzeniu lokalnych przepisów, działania konsultacyjno-doradcze, rady biznesu, wspólną realizację projektów i inwestycji, współudział w targach i misjach gospodarczych, sponsoring i promocję wydarzeń itp. Celem współpracy powinno być jednak dążenie do wzajemnego współtworzenia dobrych relacji i klimatu przedsiębiorczości w mieście, w którym zarówno samorząd, jak i przedsiębiorcy nastawieni są na inicjowanie i podtrzymywanie kontaktów oraz wspieranie współdziałania. Nie może to być zatem relacja jednostronna, w której to tylko jedna ze stron proponuje rozwiązania i tworzy przestrzeń do współpracy, lecz działanie w którym obie strony dbają o to, by współpraca miała charakter wymiany dwustronnej. Rolą samorządu w tym zakresie jest tworzenie podstaw, przestrzeni i zachęt do współpracy. Elementy tych działań opisane zostały w Programie Wsparcia Przedsiębiorczości. Zaliczyć do nich można działania z zakresu tworzenia zaplecza inwestycyjnego, polityki podatkowej i zachęt inwestycyjnych, promocji lokalnej przedsiębiorczości, czy wreszcie wspieranie transferu wiedzy i podnoszenia kompetencji lokalnych przedsiębiorców i ich kadr. Działania te wraz z przyjętym zakresem zadań opisane zostały w 3 priorytetach Programu i stanowią cel nadrzędny całego Programu, adresowanego zarówno do przedsiębiorców już działających w mieście, potencjalnych inwestorów oraz osób planujących założyć własną działalność gospodarczą.

Z punktu widzenia Ostrowca Świętokrzyskiego i jego charakterystyki gospodarczej, wyzwaniem jest wspieranie i budowanie relacji z małymi i mikro przedsiębiorcami, którzy stanowią ponad 96% podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w mieście. Podmioty te dostarczają miejsc pracy dla zdecydowanej większości mieszkańców i to ich kondycja w dużej mierze kształtuje jakość życia mieszkańców. Dlatego ważne jest to, by przewidziane w Programie działania uwzględniały potrzeby i możliwości tej grupy przedsiębiorstw. W sposób oczywisty w Programie i działaniach miasta nie może również zabraknąć przestrzeni i działań dedykowanych większym podmiotom gospodarczym, w tym podmiotom kształtującym historię i profil gospodarczy miasta – branża metalurgiczna oraz budowlana. Dla dużych podmiotów gospodarczych miasto powinno posiadać dedykowaną ofertę terenów inwestycyjnych, rozwiniętą obsługę inwestora, czy wreszcie możliwość współpracy w ramach tworzenia lokalnych przepisów, doradzania w wieloletnich planach rozwojowych i udziału w przedsięwzięciach promocji gospodarczej. Duże podmioty gospodarcze mogą w zamian także angażować się w działania społeczne



za sprawą społecznej odpowiedzialności biznesu, tworzenia programów grantowych, fundowania stypendiów czy współpracy ze szkołami. Rozwiązań wspierających współpracę jest wiele. Wiele z nich prowadzą polskie samorządy. Dlatego w poniższej tabeli zamieszczono przykłady działań samorządów nakierowanych na budowanie relacji z przedsiębiorcami, wspierających tworzenie klimatu przedsiębiorczości w mieście. Przykłady te są jednymi z wielu stosowanych w Polsce rozwiązań, z których znaczna część znalazła odzwierciedlenie w zapisach OPWP.

Tabela 1 Przykładowe działania polskich miast wspierających relacje z przedsiębiorcami

Miasto	Przykładowe działania wspierające relacje z przedsiębiorcami
<b>Konin</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Strona internetowa miasta zawiera podstronę pn. Koniński Portal Gospodarczy – zamieszczane są tam aktualne wydarzenia związane z przedsiębiorczością, takie jak informacje dotyczące organizowanych warsztatów, szkoleń i webinarium.</li> <li>• „Gala Biznesu” organizowana przez Urząd Miasta – od 25 lat władze Konina wręczają statuetki Złotego Konia dla najlepszych firm działających na terenie miasta. Firmy oceniane są w kilku kategoriach, np. Firma Roku, Eko Firma.</li> <li>• Prowadzenie profilu w mediach społecznościowych (Facebook) „Konin dla Biznesu”, skierowanego do przedsiębiorców i osób zainteresowanych rozpoczęciem działalności gospodarczej. Obecnie profil obserwuje 1,4 tys. osób.</li> </ul>
<b>Gorzów Wielkopolski</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Organizacja wydarzenia „Nocny Szlak Kulinaryny” – celem jest promocja lokalnych firm gastronomicznych, które mają za zadanie przygotować danie związane z jakimś produktem lokalnym (w dotychczasowych edycjach był to miód i ziemniak). Lokale gastronomiczne rywalizują o tytuł Królowej Gorzowskiej Gastronomii – dla najlepszych firm przewidziane są nagrody, np. miesięczna kampania reklamowa w lokalnym radiu.</li> </ul>
<b>Tarnów</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Cyfrowe Poniedziałki – cykl bezpłatnych szkoleń organizowanych w 2019 r. przez Urząd Miasta związanych z marketingiem internetowym, promocją firmy online oraz optymalizacją stron internetowych. Webinarium zamieszczane były na kanale YouTube „Biznes w Tarnowie”.</li> <li>• Bezpłatne szkolenia internetowe prowadzone we współpracy z ZUS – dotyczące spraw administracyjnych, elektronicznej komunikacji z ZUS, kompletowania niezbędnych dokumentów potrzebnych do poszczególnych wniosków.</li> <li>• Strefa Przedsiębiorcy „DESK Tarnów” – darmowa powierzchnia biurowa dostępna dla każdego przedsiębiorcy nieposiadającego własnego zaplecza. Przedsiębiorca może skorzystać z sali komputerowej, biura spotkań indywidualnych, sali konferencyjnej. Z tej formy wsparcia najczęściej korzystają mikroprzedsiębiorstwa i tzw. freelancerzy realizujący projekty na zlecenie</li> </ul>
<b>Kielce</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Kampania „Kieleccy Rzemieślnicy” – realizowana w ramach „Kielce dla Przedsiębiorców”, której celem jest promowanie rzemieślników działających na terenie miasta. Na stronie miasta związanej z projektem Human Smart Cities zamieszczono listę lokalnych rzemieślników wraz z mapą wskazującą lokalizację ich zakładów.</li> </ul>
<b>Dzierżoniów</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Dzierżoniowska Rada Przedsiębiorców – działająca przy burmistrzu miasta, będąca podmiotem doradczym dla władz miasta. W jej skład wchodzi lokalni przedsiębiorcy,</li> </ul>

Miasto	Przykładowe działania wspierające relacje z przedsiębiorcami
	<p>organizacje pozarządowe i instytucje związane z rozwojem przedsiębiorczości. Do zadań Rady należy współorganizacja wydarzeń promujących przedsiębiorczość, monitorowanie oraz zgłaszanie potrzeb lokalnych przedsiębiorców oraz aktywizacja gospodarcza miasta.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Dzierżoniowskie Prezentacje – wydarzenie skierowane do lokalnych firm, odbywające się co roku. Przedsiębiorcy mają okazję zaprezentowania swojej działalności na wcześniej zarezerwowanych stoiskach – celem jest promocja własnej firmy oraz nawiązanie nowych kontaktów biznesowych. W ramach wydarzenia przyznawany jest tytuł Smoka Biznesu dla np. najszybciej rozwijających się przedsiębiorstw, prowadzących ważną dla miasta działalność, wspierających działalność charytatywną. Przyznawany jest także tytuł Smoka Publiczności dotyczący najciekawszego stoiska – wyłaniany jest na podstawie głosów mieszkańców miasta.</li> </ul>
Radomsko	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Projekt „Radomsko mebluje” – wspólne przedsięwzięcie władz miasta, instytucji wspierających rozwój biznesu oraz firm z branży meblarskiej (wiodącej branży w tym mieście). Celem jest wzmocnienie pozycji i wizerunku firm meblarskich działających w Radomsku i okolicach. W ramach projektu organizowany jest szereg wydarzeń o charakterze gospodarczym oraz promocyjnym.</li> <li>• Program Zaufany Pracodawca – organizatorem są władze miasta, które chcą promować lokalnych pracodawców spełniających określone warunki: odpowiednio wynagradzających swoich pracowników, zapewniających im wsparcie socjalne, podnoszących kwalifikacje zawodowe pracowników oraz dbających o odpowiednią atmosferę w firmie. Ponadto firma powinna wyróżniać się działaniami związanymi ze społeczną odpowiedzialnością biznesu, ochroną środowiska, współpracą z lokalnymi szkołami oraz dodatkowymi działaniami na rzecz pracowników, niewynikającymi z obowiązku prawnego. Przedsiębiorca, który zdobył tytuł Zaufanego Pracodawcy przez rok może bezpłatnie uczestniczyć w szkoleniach organizowanych przez lokalny Inkubator Przedsiębiorczości, może zapisać swoich pracowników na jedno wybrane szkolenie oraz jest promowany w mediach urzędu miasta i lokalnej prasie. Władze chcą w ten sposób wyróżnić firmy dbające o pracowników.</li> </ul>

*Źródło: opracowanie własne.*

Prezentowane w zestawieniu dobre praktyki przykładów współpracy samorządów z przedsiębiorcami mają pewien wspólny element. Jest nim nastawienie samorządu na współpracę, dialog i włączenie przedsiębiorców w proces współtworzenia klimatu przedsiębiorczości w mieście. Podobne rozwiązania częściowo wzorujące się na praktykach polskich samorządów, lecz uwzględniające ostrowiecką specyfikę, znalazły się w zapisach Programu Wsparcia Przedsiębiorczości. Zadania i konkretne przedsięwzięcia z nimi związane opisane zostały między innymi w zadaniach:

**5.1 Doskonalenie lokalnego klimatu przedsiębiorczości i relacji z przedsiębiorcami** – który koncentruje się między innymi na pozyskiwaniu informacji o bieżących potrzebach przedsiębiorców, budowaniu wzajemnych relacji, zapraszaniu do udziału w spotkaniach, rozwoju działalności Rady Inicjatyw Gospodarczych, integracji środowiska przedsiębiorców, czy też wspieraniu współpracy firm z mieszkańcami.



**5.2 Promocja lokalnej przedsiębiorczości i wdrażanie nowych rozwiązań** – w którym znalazły się przedsięwzięcia dotyczące konkursów i wyróżnień dla lokalnych firm, promocji lokalnych firm, wzmocnienia pozycji lokalnych przedsiębiorców oraz tworzenia zachęt dla mieszkańców w zakresie korzystania z usług i oferty lokalnych przedsiębiorców.

**6.1 Zwiększenie potencjału kapitału ludzkiego podmiotów gospodarczych** – zadanie w całości poświęcone doradztwu, szkoleniom i rozwojowi potencjału kadrowego lokalnych firm.

Oprócz wymienionych powyżej zadań, w Programie wiele miejsca poświęcono działaniom o charakterze infrastrukturalnym oraz tworzeniu instytucji otoczenia biznesu i obsługi inwestorów, które będą miały za zadanie wspierać i wzmocniać lokalnych przedsiębiorców oraz prezentować potencjał Ostrowca Świętokrzyskiego w celu poszukiwania nowych inwestorów. Z punktu widzenia działań miasta, Program zawiera liczne zapisy nakierowane na budowanie przestrzeni do nawiązywania i wzmocnienia relacji z przedsiębiorcami, które docelowo mogą przybrać charakter relacji dojrzałych, opartych na współpracy i zaangażowaniu wzajemnym. By jednak do tego doszło, niezbędne jest także zaangażowanie stojące po stronie lokalnych firm, przekonanie o tym, że z miastem warto i należy współpracować, ponieważ obie strony współpracy łączą wspólne interesy. Podstawy współpracy zostały jednak określone. Przyszłość pokaże na ile podejmowane przez miasto działania przyniosły rezultaty.

## 6.2 Przedsiębiorcy – networking na poziomie lokalnym

Drugim z elementów składających się na budowanie relacji biznesowych w mieście, jest działanie nakierowane na sieciowanie i wzmocnienie współpracy lokalnych podmiotów gospodarczych. W tym zakresie zadaniem miasta jest tworzenie przestrzeni i rozwiązań umożliwiających nawiązywanie relacji biznesowych przedsiębiorców, ułatwianie wymiany wiedzy i doświadczeń, podnoszenia kompetencji rynkowych, tworzenie sieci kontaktów, a także wspieranie firm w powoływaniu organizacji i instytucji gospodarczych, które podniosą ich prestiż i pozycję rynkową.

Zadania i przedsięwzięcia związane tworzeniem przestrzeni do nawiązywania relacji przedsiębiorców, opisane zostały w Programie w szczególności w ramach zadania 5.1 Doskonalenie lokalnego klimatu przedsiębiorczości i relacji z przedsiębiorcami, koncentrującego się na sieciowaniu lokalnych podmiotów gospodarczych oraz promowania partnerstw gospodarczych. Ponadto Program zawiera rozwiązania dotyczące wspierania tworzenia klastrów gospodarczych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym, tworzenie przestrzeni coworkingowych oraz działań zmierzających do promowania wzajemnej współpracy podmiotów gospodarczych i czerpania benefitów z niej wynikających.

W istocie jednak, poza tworzeniem przestrzeni do nawiązywania współpracy i wymienionych powyżej działań promujących współpracę, samorząd nie jest w stanie wpłynąć na stan i jakość współpracy przedsiębiorców. To sami przedsiębiorcy muszą dojść do wniosku, że bliska współpraca często warunkuje i korzystnie wpływa na możliwość realizacji celów i zadań wykraczających poza potencjał pojedynczych podmiotów. Współpraca może obniżyć koszty funkcjonowania firm, zwiększać dostęp do technologii, którymi posługują się partnerzy gospodarczy, a tym samym zwiększać konkurencyjność rynkową i przyspieszać realizację założonych celów i zadań. Zainteresowanie współpracą z reguły jest tym większe, im większe są wzajemne zaufanie współpracujących podmiotów, przekonanie o wspólnocie celów, interesów oraz świadomość ograniczoności posiadanych środków i zasobów. Dlatego w celu wzmocnienia współpracy przedsiębiorstw zadania samorządu mogą koncentrować się na promocji dobrych praktyk współpracy podmiotów gospodarczych (także z poziomu lokalnego), wspomnianego już wspierania i promowania działań sieciujących, tworzenia klastrów (np. metalurgicznych, energetycznych itp.) oraz tworzenia zaplecza pod działania coworkingowe i sprzyjające wymianie informacji przez lokalne firmy. Rolą samorządu może być także wspieranie firm w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację wspólnych

projektów biznesowych, w tym wdrażanie nowych technologii. Działania te mogą być realizowane w ramach inicjatyw prowadzonych przez instytucje otoczenia biznesu, choć realnie chęć współpracy musi wynikać z przekonania przedsiębiorców i ich własnych decyzji. Proces ten może wymagać wskazywanej stymulacji, lecz docelowo efekty działań mogą przynieść pozytywny skutek każdej ze stron, zarówno współpracującym firmom, mieszkańcom, którzy skorzystają z propozycji ciekawszych miejsc pracy oraz samorządowi, który zyska miano samorządu sprzyjającego kooperacji przedsiębiorców.

Tabela 2 Przykładowe działania samorządów i organizacji przedsiębiorców wspierających relacje gospodarcze

Miasto / podmiot	Przykładowe działania wspierające relacje przedsiębiorców
<b>Jastrzębie-Zdrój</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Warsztaty dla przedsiębiorców z sieciowania oferty turystycznej w zakresie sieciowanie oferty Żelaznego Szlaku Rowerowego. Wydarzenie skierowane do podmiotów świadczących usługi, które mogą zainteresować turystów odwiedzających Żelazny Szlak Rowerowy, w tym usługi noclegowe, gastronomiczne, naprawę rowerów itp. Celem warsztatów jest przygotowanie kompleksowej oferty dla turystów odwiedzających szlak rowerowy łączący Polskę i Czechy.</li> </ul>
<b>Tarnów</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Tarnowskie Centrum Przedsiębiorczości oferujące nieodpłatne udostępnianie przedsiębiorcom powierzchni biurowej, zaplecza konferencyjnego oraz miejsca do spotkań bilateralnych.</li> </ul>
<b>Dzierżoniów</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Dzierżoniowskie Prezentacje – działanie skierowane do lokalnych firm, odbywające się co roku. W trakcie wydarzenia przedsiębiorcy mają okazję zaprezentowania swojej działalności oraz nawiązanie nowych kontaktów biznesowych.</li> </ul>
<b>Siemianowice Śląskie</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Biuro Obsługi Inwestora, które organizuje cykliczne, bezpłatne spotkania biznesowe takie jak Śniadania Biznesowe, konferencje i debaty, których celem jest sieciowanie przedsiębiorców. W trakcie spotkań przedstawiciele firm mają okazję nawiązać relacje biznesowe z innymi przedsiębiorcami, a co za tym idzie również na pozyskanie nowych klientów.</li> </ul>
<b>Warszawa - Wawer</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Wawerski Integrator Przedsiębiorczości – instytucja, która pozwala korzystać ze wsparcia wyspecjalizowanych doradców w zakresie zagadnień biznesowych, jednocześnie prowadząc działania sieciujące dla przedsiębiorców, posiada ofertę wynajmu biurek przeznaczonych do pracy przez przedsiębiorców.</li> </ul>
<b>Stowarzyszenie Przedsiębiorców Kujaw i Pomorza</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Organizacja przedsiębiorców ukierunkowana na wspieranie współpracy biznesowej, budowanie relacji między przedsiębiorcami, umożliwiającą wspólne występowanie na targach i wydarzeniach, wspierająca partnerstwa lokalne firm. Stowarzyszenie prowadzi szeroko rozwiniętą współpracę lokalną w tym także z instytucjami publicznymi, samorządami miast i gmin, klastrami oraz organizacjami pozarządowymi.</li> </ul>
<b>Międzynarodowe Stowarzyszenie Przedsiębiorców Polskich Na Ukrainie</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>MSPPU jest platformą, w oparciu o którą Polacy, pracujący w spółkach z udziałem kapitału polskiego oraz korporacjach międzynarodowych na Ukrainie, tworzą wzajemnie wspierające się środowisko. Organizacja stara się współtworzyć pozytywny klimat biznesowy dla swoich członków, podejmuje i wspiera działania mające na celu zwiększenie wymiany gospodarczej i obrotu towarowego pomiędzy Polską i Ukrainą,</li> </ul>

Miasto / podmiot	Przykładowe działania wspierające relacje przedsiębiorców
	a także wspiera pozycje swoich członków, chroni ich interesy oraz wspiera rozwój przedsiębiorczości, gospodarki i kultury.
<b>Śląski Klaster Drzewny</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Do Śląskiego Klastra Drzewnego należy 51 podmiotów gospodarczych, samorząd województwa opolskiego oraz placówka badawczo rozwojowa tj. Politechnika Opolska. W klastrze zrzeszone są firmy produkcyjne, handlowe, usługowe, w tym przede wszystkim producenci stolarki otworowej oraz mebli, firmy zaopatrujące branżę drzewną w surowce i materiały do produkcji.</li> </ul> <p>Klaster współpracuje z kilkoma instytucjami, organizacjami w kraju i za granicą, które posiadają duże doświadczenie w realizacji działań klastrowych. Nawiązane zostały już także kontakty branżowe z klastrami w Polsce, Austri i Czechach.</p>
<b>Radomski Klaster Metalowy</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Podstawowym celem działania klastra jest zmiana wizerunku radomskiej branży metalowej, pokazanie jej potencjału produkcyjnego i usługowego, stosowanych nowoczesnych technologii. Bardzo ważnym zadaniem, jakie realizują przedstawiciele firm Radomskiego Klastra Metalowego jest też promowanie zawodów technicznych wśród młodzieży. Klaster założony przez przedsiębiorców koncentruje się na wspieraniu kooperacji firm z branży metalowej, działaniach marketingowych, tworzeniu konsorcjów do realizacji zleceń, a także wspiera współpracę członków z otoczeniem.</li> </ul>

Źródło: opracowanie własne.

### 6.3 Przedsiębiorcy i pracownicy – relacje wzajemne

Jednym z kluczowych problemów zgłaszanych przez mieszkańców miasta jest niska atrakcyjność lokalnego rynku pracy. Lokalni przedsiębiorcy w opiniach badanych osób oferują niskie wynagrodzenia, pracę na „nieciekawych” stanowiskach, często wskazywane są problem w znalezieniu pracy przez osoby młode – tego typu problemy wskazuje ponad 75% badanych uczniów szkół średnich. Na większość z tych rzeczy samorząd nie ma realnego wpływu, ponieważ ani nie może zmusić przedsiębiorców do podnoszenia stawek wynagrodzenia, ani do tworzenia nowoczesnych i atrakcyjnych miejsc zatrudnienia. Jednocześnie może jednak wspierać tworzenie nowych firm, podnoszenie wydajności i konkurencyjności istniejących podmiotów, a także promować rozwiązania z zakresu pozapłacowej atrakcyjności miejsc pracy i działań z zakresu motywowania pracowników. Samorząd może również wspierać przedsięwzięcia z zakresu budowania relacji firm z mieszkańcami, szkołami i organizacjami społecznymi, a także prezentować przykłady firm odpowiedzialnych społecznie. Działania realizowane przez samorząd mogą przynajmniej częściowo odpowiadać na wyzwania i problemy zgłaszane przez przedsiębiorców w trakcie badań diagnostycznych. Badane firmy wskazywały, że w obecnej sytuacji na lokalnym rynku pracy coraz częściej miewają problemy ze znalezieniem pracowników z odpowiednim doświadczeniem (31% badanych podmiotów) lub posiadaniem wykształceniem kierunkowym (28%). Mniej więcej co 5 z ostrowieckich firm poszukujących pracowników zgłaszała problemy ze znalezieniem osób chętnych do podjęcia zatrudnienia.

W odpowiedzi na zdiagnozowane problemy, w Programie przyjęto rozwiązania sprzyjające nawiązywaniu relacji pomiędzy podmiotami gospodarczymi oraz instytucjami publicznymi i społecznymi w mieście. Ponadto Program zakłada przygotowanie i uruchomienie pakietu szkoleń i doradztwa dla przedsiębiorstw i ich pracowników, które mogą zarówno podnosić ich kompetencje, ale także sprzyjać rozwojowi tychże podmiotów, przez co docelowo może wzrosnąć ich konkurencyjność, a poprawie mogą ulec warunki płacowe i pozapłacowe oferowane

pracownikom. Poniżej w tabeli zaprezentowano propozycję działań i rozwiązań, jakie mogą sprzyjać firmom w nawiązywaniu i wzmacnianiu relacji z pracownikami. Jest to propozycja oparta o działania, jakie realizują firmy w Polsce. W ramach propozycji zawarto także przykłady przedsięwzięć i rozwiązań, jakie mogą wdrażać firmy we współpracy z lokalnym samorządem.

Tabela 3 Obszary współpracy i budowania relacji na linii pracodawca-pracownicy

Miasto / podmiot	Przykładowe działania wspierające relacje przedsiębiorców i pracowników
<b>Przykłady promowania przedsiębiorców i wzmacniania pozytywnych rozwiązań</b>	
<b>Radomsko</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>„Program Zaufany Pracodawca” to program prowadzony przez władze miasta, którego celem jest promocja lokalnych pracodawców wspierających swoich pracowników, zapewniających im wsparcie socjalne, umożliwiających podnoszących kwalifikacje zawodowe etc. Program pozwala wzmacniać trendy dobrej jakości pracy w mieście, promując i odpowiednio nagłaśniając przykłady lokalnych firm, zapewniających wysokiej jakości miejsca pracy dla mieszkańców.</li> </ul>
<b>Gorzów Wielkopolski</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>„Nawigator biznesu MOF GW” – konkurs organizowany przez władze miasta, skierowany do lokalnych przedsiębiorców. Wyróżnienie przyznawane jest w kilku kategoriach np. Mała Firma Roku, Biznes Świadomy Społecznie, Debiut. Celem konkursu jest podkreślenie potencjału firm i ich wpływu na lokalną gospodarkę.</li> </ul>
<b>Tczew</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>"Przedsiębiorca Roku" to nagroda dla mikro oraz małych przedsiębiorstw, a także w kategoriach debiut roku, inwestycja i inwestor roku. Pod uwagę w wyborze firm jury bierze m.in.: solidność i jakość poparte dobrą opinią klientów, dbanie o zachowanie tradycji rzemieślniczej, posiadanie znaczących wyróżnień, zaangażowanie w sprawy miasta, dbałość o środowisko naturalne, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Dzięki nagrodzie promowane są firmy innowacyjne o lokalnym charakterze oraz firmy lokalnie zaangażowane.</li> </ul>
<b>Leszno</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Nagroda Gospodarcza Miasta Leszna – to konkursu, którego celem jest wyróżnienie przedsiębiorstw, które upowszechniają pozytywne wzorce m.in. w zakresie prowadzenia działalności zgodnie z zasadami CSR oraz odznaczają się istotnym wkładem w rozwój gospodarczy Leszna, czy też pozytywnie wpływają na lokalny rynek pracy.</li> </ul>
<b>Przykłady działań i rozwiązań pracodawców nakierowanych na tworzenie relacji firm z pracownikami i mieszkańcami</b>	
<b>Radomski Klaster Metalowy</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Członkowie klastra realizują działając aktywnie na rzecz szkolnictwa zawodowego, w tym w szczególności mające na celu zmianę świadomości wśród młodych ludzi i ich rodziców w kwestii możliwości jakie daje wybór szkoły technicznej. Przedsiębiorcy wraz z przedstawicielami Urzędu Miasta Radomia uczestniczą w zebraniach z rodzicami klas VIII szkół podstawowych, podczas których prezentowana jest oferta edukacyjna szkół zawodowych, przedstawiane są możliwości rozwoju zawodowego a co za tym idzie warunków zatrudnienia jakie oferują radomskie firmy działające w branży metalowej. Uczniowie klas pierwszych Zespołu Szkół Technicznych oraz Zespołu Szkół Zawodowych (profil operator obrabiarek skrawających oraz technikum) objęci są programem wyprawek (firmy branży metalowej finansują zakup odzieży roboczej i książek do nauki zawodu); wycieczek do firm branżowych oraz wycieczek na targi,</li> </ul>

Miasto / podmiot	Przykładowe działania wspierające relacje przedsiębiorców i pracowników
	<p>np. do Hanoweru. Uczniowie odbywają zajęcia praktyczne bezpośrednio u pracodawcy w firmach z Radomia i okolic.</p>
<p><b>Famur Famak S.A.</b></p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Firma prowadzi działalność na terenie Kluczborka. W ramach współpracy z Zespołem Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 CKU. W firmie przyszli technicy elektrycy uczęszczający do szkoły mogą liczyć na praktyki w przedsiębiorstwie i nagrody dla najlepszych fundowane przez firmę.</li> </ul>
<p><b>Kaufland</b></p>	<p>Dla pracowników centrali firma przygotowała pakiet rozwiązań, z których pracownicy mogą korzystać w celu poprawy jakości funkcjonowania w firmie oraz zacieśnienia relacji z firmą. W przygotowanych działaniach znajdują się pakiety:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Work Life Balance – rozwiązania realizowane po to, by pracownicy mogli pogodzić życie zawodowe z życiem prywatnym. W tym między innymi: <ul style="list-style-type: none"> <li>○ elastyczny czas pracy,</li> <li>○ urlop sabbatical (możliwość skorzystania z dłuższej przerwy zawodowej (od 1 do 3 miesięcy),</li> <li>○ praca mobilna,</li> <li>○ wsparcie firmy dla rodziców np. wyprawki dla maluszka, możliwość pracy z dzieckiem w centrali firmy, gdzie do dyspozycji pracownika jest specjalny pokój wyposażony w szereg atrakcyjnych, właściwych dla danego wieku dziecka elementów oraz stanowisko pracy dla rodzica,</li> <li>○ broszura dla przyszłych rodziców: przygotowana broszura z pytaniami i odpowiedziami związanymi z urlopem macierzyńskim/ojcowskim oraz z innymi kwestiami związanymi z byciem rodzicem.</li> </ul> </li> <li>• Działania prozdrowotne i środki ich promocji – pakiet rozwiązań promujących i wspierających aktywność fizyczną pracowników, odpowiednie odżywianie oraz zdrowy styl życia. Pakiet przewiduje rozwiązania optymalizujące miejsca pracy, dostęp do siłowni, wskazówki na temat zdrowia i żywienia, dofinansowanie obiadów w stołówce firmowej, wsparcie i możliwość udziału w imprezach sportowych, wykłady i aktywności o charakterze wellbeingowym, prozdrowotnym i sportowym.</li> <li>• Benefity pozapłacowe w tym: Karta MultiSport umożliwiające korzystanie z obiektów sportowych w całej Polsce; Prywatna opieka medyczna - finansowanie pakietu prywatnej opieki medycznej i możliwości dopłat do oferty dla członków rodziny pracownika; Bony świąteczne; Paczki świąteczne; Pomoc w trudnej sytuacji - wsparcie w postaci bezzwrotnej zapomogi; Dodatkowa dopłata emerytalna dla osób przechodzących na emeryturę; Nagrody jubileuszowe po 10, 25 i 40 latach pracy w firmie.</li> </ul> <p>Oprócz szerokiego pakietu działań nakierowanych na pracowników, firma prowadzi przedsięwzięcia o charakterze budowania wizerunku firmy odpowiedzialnej i zaangażowanej społecznie, w tym realizuje staże i praktyki dla uczniów. Wśród nich prowadzone są programy takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Praktyka zawodowa dla uczniów we współpracy z zespołami szkół handlowych, zawodowych, ekonomicznych i ponadpodstawowych.</li> </ul>

Miasto / podmiot	Przykładowe działania wspierające relacje przedsiębiorców i pracowników
	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Program stażowy Absolwent - przeznaczony jest dla absolwentów wszystkich kierunków studiów bezpośrednio po zakończonych studiach lub z krótkim doświadczeniem zawodowym.</li> <li>• Praktyki letnie - ramach praktyki wakacyjnej zdobędziesz nowe umiejętności, poszerzysz posiadane kompetencje oraz sprawdzisz wiedzę nabytą podczas studiów.</li> <li>• Program start w karierę - oferuje zatrudnienie dla absolwentów uczelni wyższych na stanowiskach w trzech różnych obszarach działania: Sprzedaż, Logistyka i Centrala.</li> <li>• Program ogólnopolskich partnerstw z organizacjami studenckimi w tym AISEC, NZS Polska. Wspólna organizacja szkoleń, konferencji i konkursów dla studentów z polskich uczelni.</li> </ul>
<p><b>Grupa Fiat Chrysler Automobiles (FCA)</b></p>	<p>Dobre praktyki w zakresie inicjatyw dla pracowników grupy to:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Dzień Rodzinny - coroczny wielki festyn organizowany od 1995 roku dla pracowników, emerytów, rencistów i ich rodzin. W tym dniu istnieje możliwość zwiedzenia zakładu i obejrzenia miejsc pracy swoich najbliższych.</li> <li>• Sponsoring lokalny - wsparcie ważnych inicjatyw kulturalnych, sportowych i charytatywnych organizowane w miastach, gdzie mieszczą się siedziba i zakład spółki.</li> <li>• Nagrody dla dzieci pracowników za dobre wyniki w nauce.</li> <li>• Centrum Rekreacji i Kultury - stwarza pracownikom i ich rodzinom możliwość czynnego wypoczynku, uprawiania różnych dyscyplin sportowych oraz udziału w licznych imprezach kulturalnych</li> <li>• Służba zdrowia - FCA Poland posiada dwa Centra Zdrowia działające przy zakładzie w Tychach i w Bielsku Białej, z których korzystają pracownicy zarówno w zakresie medycyny pracy, opieki medycznej podstawowej jak i specjalistycznej.</li> </ul> <p>Z kolei w dziedzinie współpracy z szerszym otoczeniem i budowaniem wizerunku firmy koncern realizuje działania takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Współpraca z uczelniami - Na podstawie umów z Politechniką Warszawską, Politechniką Śląską i Akademią Techniczno-Humanistyczną oraz Centrum Naukowo-Badawczym Fiata w Turynie ogłaszany jest konkurs w wyniku którego zostają wybrane i nagrodzone prace magisterskie, doktorskie, inżynierskie i habilitacyjne o tematyce motoryzacyjnej. W ramach tej współpracy organizowane są staże studenckie w różnych obszarach przedsiębiorstwa.</li> <li>• Konkurs EHSLA (Environment, Health and Safety Leadership Awards) - Zakład Tychy FCA Poland zajął pierwsze miejsce w kategorii „Health and Safety”. W konkursie, którego celem było wdrożenie innowacyjnych projektów dotyczących poprawy jakości środowiska, energii oraz zdrowia i bezpieczeństwa pracy, wzięło udział 150 zakładów FCA z całego świata.</li> </ul>
<p><b>Dobroplast</b></p>	<p>Producent z branży produkcji okien, zatrudniający powyżej 250 pracowników. Do oferowanych pracownikom benefitów zalicza rozwiązania takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Umowa o pracę gwarantująca stabilne zatrudnienie</li> </ul>



Miasto / podmiot	Przykładowe działania wspierające relacje przedsiębiorców i pracowników
	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Karty sportowe Medicover Sport</li> <li>• Możliwość dodatkowego ubezpieczenia</li> <li>• Transport dla pracowników produkcji oraz biurowych z miast oddalonych od zakładu pracy</li> </ul>
<b>Apator</b>	<p>To polska firmą o zasięgu międzynarodowym, funkcjonująca na rynku aparatury pomiarowej i łączeniowej. Produkuje liczniki energii elektrycznej, urządzenia do rozdziału energii, tworzy rozwiązania dla automatyzacji pracy sieci.</p> <p>Dla pracowników oferuje między innymi rozwiązania pozapłacowe takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Abonament medyczny</li> <li>• Karta sportowa</li> <li>• Fundusz socjalny</li> <li>• Program poleceń pracowniczych (dot. zatrudniania poszukiwanych osób)</li> <li>• Elastyczny czas pracy</li> <li>• Ubezpieczenie grupowe</li> </ul>

Źródło: opracowanie własne.

Wdrożenie przynajmniej części proponowanych rozwiązań przez lokalne firmy w oczywisty sposób nie gwarantuje skokowej poprawy jakości relacji pracodawca-pracownik. Jednakże może przyczynić się do tego, iż pracownicy lokalnych firm z większym zaangażowaniem będą włączali się w powierzane im zadania i będą uznawali lokalnych pracodawców za firmy oferujące dobrą jakość pracy. W konsekwencji wdrażanie proponowanych rozwiązań może przełożyć się na postrzeganie Ostrowca Świętokrzyskiego jako miejsca dobrego do życia i zamieszkiwania. Dlatego też działania proponowane w Programie i w zakresie działań nastawionych na relację pracodawca-pracownik, muszą być realizowane równoległe do zadań przyjętych w Strategii Rozwoju Gminy Ostrowiec Świętokrzyski na lata 2021-2030.

## 6.4 Budowanie dojrzałych relacji – wyzwanie na przyszłość

Zaprezentowane w rozdziale propozycje rozwiązań służących budowaniu dojrzałych relacji między pracodawcami, pracownikami i miastem, znajdują odzwierciedlenie w zapisach Ostrowieckiego Programu Wsparcia Przedsiębiorczości. Program określa ramy współpracy oraz wskazuje na działania mające na celu wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w mieście, podnoszenia poziomu funkcjonowania lokalnych podmiotów gospodarczych, stosowania zachęt inwestycyjnych oraz działań nakierowanych na promocję miasta na poziomie ponadlokalnym. Wdrażanie założeń Programu w sposób konsekwentny, przy równoległym wdrażaniu kolejnych jego elementów, może przyczynić się zarówno do budowania dojrzałych relacji gospodarczych w mieście, ale także budowania korzystnego wizerunku miasta wśród mieszkańców i osób zamieszkujących szersze otoczenie. Dobre relacje gospodarcze mogą przyczynić się także do powstania fali powrotów do miasta, jako miejsca dobrej jakości życia i zapewniającego możliwość rozwoju mieszkańców. Aby do tego doszło, oprócz konsekwentnych działań, niezbędny jest czas i środki na ich wdrożenie, ale także chęć do podejmowania wspólnych działań po stronie mieszkańców, przedsiębiorców i przedstawicieli lokalnego samorządu. Jedynie współpraca wszystkich aktorów sceny społeczno-gospodarczej i ich dobra wola, może przyczynić się do realnej poprawy oferty miasta i jakości życia mieszkańców.